

SITUATION

S T M

#297
SEPTEMBER 2022
ÅRGÅNG 27

PRIS: 80 kronor
SÄLJAREN ERHÅLLER HÄLFTEN

MELORUM

Publiken i närkontakt
med verket på scenen

SÖNERNA OCH VÅLDET

Papporna berättar i ny bok

MINA DENNERT

SLUSSEN

Nuläget i byggroten

Petter

*Sex generationer Södermalsrötter om
musik, akvareller, folklighet och
Stockholmsgatornas DNA*

Storstadsbrusreducering

Ta sjövägen till lugnet. Välkommen ombord
på våra båtar och upplev våra fina skärgård!

INNEHÅLL

SEPTEMBER 2022

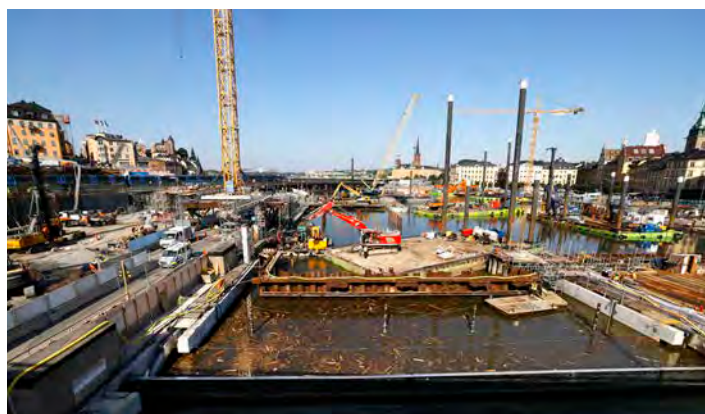
Mina Dennert

Med boken *Vitt skilda – svenskar kan ingen vara* vill hon visa på ett nytt sätt att se på rasism. Hon undrar: sysslar vi, precis som hon, med omedveten rasism? Vill vi sluta?

Sidan 14.

CATHARINA FYRBERG

MAGNUS SANDBERG

Slussen, år 7

Tredje fredagen i augusti klockan 09.00 gör vi vårt sedvanliga nedslag i byggroten på Slussen. Snart öppnar den östra lågbron, man muddrar och förstärker kajlinjer och stenarna från Gustav Vasas tid ska bli bottenstruktur i fiskvandrigsleden.

Sidan 30.

Krönika: Maria Hagström

Fuckin' vuxna människa.

Sidan 13.

Omslag #297
Anneli Hildonen
fotograferade
Petter.

ANNELI HILDONEN

"Jag bodde på Erstagatan och nattbuss 94 drog förbi varje kvart och lyste upp rummet."

Petter Askergrén är sex generationer Södermalmsbo. Och växte upp med att somna med fönstret på vid gavel, hörde folk som gick hem: "Den känslan känner jag mig så trygg i, jag älskar de där nattljuden, storstadspulsen".

Sidan 20.

ALLTID I SITUATION STHLM

7 Briljant

Judith Keleman, konststoppare.

10 Gata fram och tillbaka

Sergels torg.

12 Situation Waldersten

Månadens bild av konstnären
Jesper Waldersten.

45 Korsord

Lös månadens kryss.

46 Svepet

Pappor berättar i ny bok, Fringe-festival, "Random" i Husby med mera.

48 Dåtid Sthlm

September 1988.

GATUPLANET

5 Säljaren

Cecilia Kromstedt, Södra station.

18,28 Med egna ord

Säljarnas sidor – texter från gatan.

38 Min Plats

Mikael Sirviö, Västra skogen.

37 I gatuplanet

- Oro för fentanylpidemi
- VSN – Varning till brukare
- Många dog av fentanyl
- 95% överlevde med naloxon.

SITUATION

REDAKTION Chefredaktör och ansvarig utgivare Ulf Stolt, ulf@situationsthlm.se, 08-54595390 **Reporter** Maria Hagström, maria@situationsthlm.se

Art Director Johan Olsson **Webbredaktör** Jenny Lindroth **Medverkande fotografer och illustratörer** Anneli Hildonen, Magnus Sandberg, Jesper Waldersten.

För osignerat material svarar redaktionen. Redaktionen ansvarar ej för insänt icke beställt material. **Hemsida** www.situationsthlm.se **E-post** red@situationsthlm.se

Räckvidd 101 000 läsare (Orvesto konsument helår 2021) **Upplaga** 14 800 ex/mån (TS helår 2022) **ISSN**: 1400-4437 **LEDNING & ADMINISTRATION** VD Pia Stolt, pia@situationsthlm.se, 08-54595387

Address Torkel Knutssongatan 37, 118 49 Stockholm **Tel** 08-54595381 **Organisationsnummer** 556649-1071 **Bankgiro** 5774-9327 **SOCIAL VERKSAMHET** Verksamhetschef, sociala

verksamheten Jenny Lindroth, jenny@situationsthlm.se, 08-54595388 **Samordnare** Ingmar Olofsson, ingmar@situationsthlm.se, 08-54595381, Jonas Svensson, jonas@situationsthlm.se,

08-54595381 **Telefonnummer distribution** 08-54595381 **Öppettider** Måndag till fredag kl. 8-15.15 **Organisationsnummer** 8024 11-1497 **Bankgiro** 5357-3259 **Gåvokonto** Bg 431-2252

ANNONSERING & PRENUMERATION Herman Sundgren, herman@situationsthlm.se, 08-54595394, Sousie Saboh, sousie.saboh@mediakraft.se, 073-3109093,

Robert Wallner, robert.wallner@mediakraft.se, 070-992 53 43 **Privatprenumeration** 11 nummer kostar 880 kronor **E-post** situationsthlm@flowyinfo.se **Tryck** V-TAB Vimmerby 2020

Miljö Platen runt tidningarna är en PE-folie. Den är återvinningsbar och lämnas i containern för plast vid återvinningsstationerna.

441 Tryckark 428

EN GÅVA FÖR VÄRLDEN

I en tid då krig, coronapandemin och klimatförändringar tvingar miljoner människor på flykt och till ett liv i extrem fattigdom och hunger, är behoven av gåvor större än någonsin. Act Svenska kyrkan bidrar till att människor på flykt undan kriget i Ukraina får mat, att barn i Syrien tryggt kan ta sig till skolan och att jordbrukare på Afrikas horn har alternativ försörjning när torkan slår till.

Vi finns på plats vid katastrofer och för att människor ska få möjlighet att leva värdiga liv arbetar vi även långsiktigt mot fattigdom, förtryck och orättvisor.

Foto: Sean Furlonger

FAKTA HEMLÖSHET

33 250 personer lever i hemlöshet i Sverige, enligt Socialstyrelsens definition av hemlöshet.

Där ingår personer i akut hemlöshet, personer som saknar boende efter institutionsvistelse, personer som bor inom den sekundära bostadsmarknaden och personer som bor kortsiktigt hos familj, släkt eller andra privatpersoner.

I Stockholm vistas enligt den senaste mätningen 7 247 hemlösa personer och av dessa lever 1 558 i akut hemlöshet.

OM SITUATION STHLM

Sedan 1995 säljs Situation Sthlm av hemlösa människor i Stockholm och Mälardalen.

Konceptet med gatutidningsförsäljning har visat sig vara en framgångsrik metod att arbeta med hemlösa människor på, eftersom det ger tidningssäljaren en möjlighet att tjäna egna pengar genom att arbeta, samtidigt som tidningen – i sig – fungerar som en kanal för påverkan, opinionsbildning och debatt kring frågor som rör de hemlösa säljarnas situation.

Situation Sthlms sociala verksamhet med arbete och sysselsättning, individuellt stöd och motiverande samtal, skrivverkstad och möjlighet att ha sin post hit, café, tillgång till datorer, telefon och juridisk rådgivning, fyller en mycket viktig funktion för de hemlösa människor som tar del av verksamheten.

Närmare 80 procent av Situation Sthlms säljare upplever en positiv förändrad livssituation sedan de började sälja Situation Sthlm.

"Jag har varit drogfri i snart fyra månader, det känns skitbra."
Cecilia Kromstedt

Du är tillbaka och säljer igen.

– Ja, det var ett tag sen, några år sen nu, jag sålde. Men nu har jag hittat tillbaka.

Hur är läget med dig nu?

– Jag har varit drogfri i snart fyra månader, det känns skitbra, och jag har en hyfsat ordnad boendesituation. Jag fick några

fysiska smällar av drogerna som gjorde mig rädd, det blev min vändpunkt.

Senast Cecilia Kromstedt sålde tidningen stod hon vid Södra station och Björns trädgård. Nu är hon tillbaka vid Södra station. Ibland säljer hon även vid Ica-affären på Torkel Knutssonsgatan.

Situationist "Dela gärna våra inlägg så hjälper du andra att hitta säljare."

Låt Situationist Sthlms säljare bli en del av ditt sociala medie-flöde. Följ oss på Instagram: @situationsthlm.

Line:
"Den här sommaren har bestämt av vårt nya intresse – att sälja tidningar. Det är jättekul. Man får anledning att lapa lite sol när man står och säljer. Och så har man råd att köpa glass, bara en sån sak".

SAGT I SOCIALA MEDIER

INSTAGRAM @bluffsen **Ni** är beundransvärda, som synliggör vad ni genomgår, så etablera manget någon gång får upp ögonen. Önskar er allt gott.

INSTAGRAM @fluxerum **Vi** ser fram emot dina dikter!

INSTAGRAM @snevide **Madde** är en härlig person att få en pratstund med när tidningen inhandlas.

INSTAGRAM @mychristiansen **Tack** så mycket för hjälpen med kartonger upp till lägenheten Johan.

Instagram: @situationsthlm

Facebook: Situation Sthlm

Twitter: @SituationSthlm1

UR ARKIVET: # 26, MARS 1989

Författaren, poeten och satirikern **Rolf Börjlind** debuterar som långfilmsregissör med filmen *Dödlig Drift*, som han också skrivit manus till. Kriminolog **Janne Flyghed** forskar om vråkningarnas konsekvenser, första delen av artikelserien "Stockholm

i förändring" inleds vid förra sekelskiftet, **Margaretha Krook** spelar i **Samuel Becketts** "Lyckliga dagar" på Dramaten och optionsskandalen i Stadshuset 1987 granskas.

Tre cineaster intervjuas om film fortfarande, nu i konkurrens med video och kabel-TV, fortfarande är bäst på bio. Tapetserare **Käthy Tägtström** stoppar och klär om gamla möbler, seriefiguren **Niel** bakar födelsedagstårter och "Marie Antoinette och hennes kärlek till Axel von Fersen" spelas på Folkoperan.

Raines dagbok har kommit till del nio och under rubriken "Utvandrarna" intervjuas **Lars Järup**, boende i London.

@thubten_virtue (via Instagram):

"Kul! Ser särskilt fram emot att läsa om hur sommaren förändrar livet som hemlös. Finns mycket man kan lära sig av den här tidningen har jag märkt."

Om reportaget i förra numret om hur sommaren påverkar livet på gatan.

Ledare

Hiphop, valaffischer och 7 år på Slussen

JAG ÖVERHÖRDE NÄR några av tidningens säljare satt ute i caféet och snackade om årets valaffischer på gatorna. De tyckte att det var de sämsta någonsin. Att det var omöjligt att skilja något av partierna åt baserat på budskapet på dem, då det som sas på affischerna bara var urvattnade och intetsägande floskler som vilket parti som helst kunde skriva under på, som en av dem ungefär uttryckte sig.

Jag talade med Jan Wallin senare, en av tidningens säljare, som varit myndig sedan 1978 och

röstat i alla val han kunnat sedan dess. Han brukar bestämma sig långt innan valrörelserna vilket parti han ska rösta på. Han har röstat på fleras olika partier genom åren.

Vi intervjuar författarna bakom böckerna *Papporna, sönerna, våldet* och *Vitt skilda – svenskar kan ingen vara* som på sina olika sätt bidrar med nya perspektiv till två av valrörelsens huvudspår: brottsligheten och rasismen.

FÖR SJUNDE ÅRET i rad är vi nere i bygget på Slussen samma dag

och tid – klockan 09.00 den tredje fredagen i augusti – och får ett nuläge rörande var bygget just då befinner sig.

Innan året är slut ska en av lågbroarna över slusskanalen, den östra, tas i bruk och slitsen på bron stängas för cyklisterna. Men den information som lämnade störst intryck under årets reportage i gropen var informationen om att när man lägger betongplattan över tunneln till Stadsgårdsleden och främre delen av Södermalmstorg – Mälarterrassen – så öppnar sig en

yta större än Medborgarplatsen.

Till för inte så länge sedan hade Petter ingen aning om att han var sex generationer Södermalmsbo. Med DNA-trådar till både Långholmsfängelset och kantorspallen i Katarina Kyrka.

Enligt almanackan är det höst nu.

Ulf Stolt
chefredaktör &
ansvarig utgivare
ulf@situationsthlm.se

Judith Kelemen, sömmerska och konststoppare på Östermalm som jobbar hemma.

– **JAG GÖR KONSTOPPNINGEN** hemma på kvällar, helger och tidiga morgnar, inte så ofta i ateljén. Jag är den enda i Stockholm som behärskar hantverket. Konststoppling går att göra i material som ull, råsidan, bomull och linne, inte på tunnare siden eller tyg i syntet. En konststoppling syns inte. På ett tunnare tyg kan det bli som en skuggning.

– Det tar tre till fyra timmar att laga ett hål på tre centimeter, beroende på material. Jag pillar loss trådar från andra ställen på plagget och placerar tråd för tråd lodrätt och vågrätt i hålet. Tråden måste vara två centimeter längre än hålet både vertikalt och horisontellt.

– Om det är byxor går det bra att hämta tråd vid fickan, på en kavaj vid fällen på insidan av ärmarna. Jag jobbar med förstoringsglas, pincett och spetsig nål med stort öga. Mestadels lagar jag herrkläder, de har fastnat och rivit sönder, fått brännhål, pålsängrar, mal eller haft husdjur som bitit.

– Egentligen är jag utbildad konstnär från Rumänien. Vi konstnärer blev placerade på olika arbetsplatser under kommunisttiden, jag var på en textilfabrik och lärde mig mycket om tyger.

– Ateljén här på Skeppargatan tog jag över för 20 år sen av en grekisk kvinna, hon lärde mig konststoppling. När jag säljer verksamheten ska jag lära den som tar över efter mig.

BERÄTTAT FÖR **GERD ERIKSSON**
FOTO AV **MAGNUS SANDBERG**

HUVUDSTAN

0,57

procents folkökning i Stockholm under första halvåret 2022. Omräknat i siffror blir det 13 848 personer. Mest ökade befolkningen i Upplands Väsby, med 831 personer. Den största befolkningsminskningen i länet skedde i Waxholm, där befolkningen minskade med 14 personer. Den totala mängden folkbokförda personer i landet var 30 juni 10 487 859 personer.

På konstgräs nerför Hammarbybacken

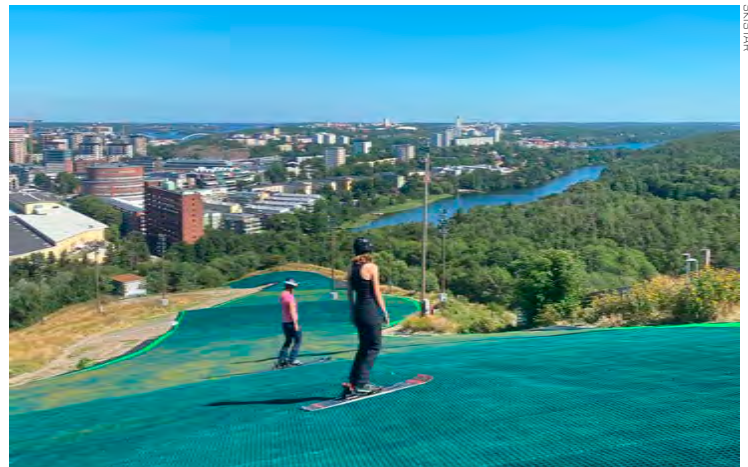
ALPINT Den som inte får nog av skidåkning på vintern kan nu åka utför även på sommaren och hösten – mitt i Stockholm. På en 9 000 kvadratmeter stor yta av geo-textil och konstgräs som delvis är gjord av återvunnen plast. I hålen i mattan kan även vanligt gräs växa upp.

– Ett slitstarkt underlag som ger bra fart och liknar känslan av att åka på snö. SkiStar SummerSki blir den första moderna sommarskidåkningen i Sverige, säger Petra Hallebrant, PR- och kommunikationschef på SkiStar.

Åkaren har samma utrustning som under vintern – hjälm, vanliga pjäxor och skidor eller bräda.

I området kommer det även att finnas en "Snow Park" med ett tiotal lekfulla element som rails och boxar samt ett nybörjarområde med rullband.

– Vi vill utnyttja det otroliga läget Hammarbybacken har året runt och få fler stockholmare aktiva.

Tidigare i somras öppnade en Klätterpark, Mountain Coaster och Mountain Tube i backen. I september invigs även Vallestigen, en kostnadsfri aktivitetsbana för barn som vill ta sig upp till toppen av Hammar-

bybacken. De passerar olika hinder med inspiration av SkiStars egen snögubbe – Valle.

SkiStar SummerSki öppnar 7 september.

MARIA HAGSTRÖM

"Obesitas är en sjukdom i sig och dessutom kopplad till andra kroniska sjukdomar som sänker livskvaliteten och förkortar livet."

Cecilia Magnusson, professor och verksamhetschef på CES. År 2021 hade 48 procent av Stockholms befolkning (16 år eller äldre) ett BMI över 25, och därmed övervikt eller obesitas.

Kvinnorna på Sergels torg

UTSTÄLLNING På Sergels torg har kvinnor genom historien demonstrerat, drivit affärsverksamhet, gått på festivaler och umgåtts. Museet Kvinnohistoriska projekt "Kvinnans Plats i Stockholms city" lyfter några händelser och personer som gjort avtryck på platsen – allt från aktivister till hemlösa kvinnor.

– Projektet handlar om att prata, lära känna och ge plats för de tjejer och kvinnor som har levt, arbetat, varit glada, arga, ledsna och firat på denna plats. Det handlar också om att ge fler kvinnor och tjejer plats i historieböckerna, säger projektledaren Chimen Castaing.

Fram till den 30 september ställs projektet ut i montrarna vid

rondellen ovanför Sergels torg.

Även allmänheten kan delta med sina berättelser, som publiceras på hemsidan och sparas för framtiden.

MARIA HAGSTRÖM

Bygget begripligt för barn

ILLUSTRATION Det smäller och jorden vibrerar när den nya tunnelbanan växer fram. Arbete, som kan ta tio år, innehåller många moment och maskiner och kan vara svår att förstå för ett barn. Med hjälp av en

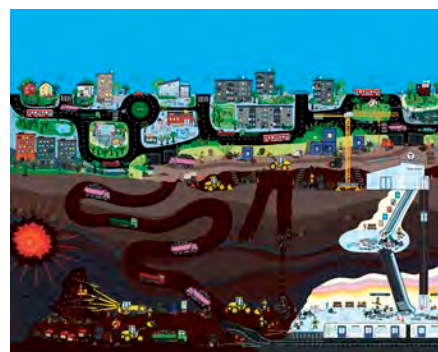
tå meter hög illustration ska tunnelbanans utbyggnad bli begriplig. Illustratören Sarah Sheppard beskriver den som "ett organiserat myller".

– Det tog nästan tre månader att

rita den. Vartenda bananskal har jag ritat separat och flyttat runt många gånger innan den blev klar, säger Sarah Sheppard, som annars ritar på sin barnboksserie om dinosaurier.

Illustrationen visas på flera byggplank, bland annat i Sundstabacken vid Gullmarsplan och Vasalundsparken i Solna.

MARIA HAGSTRÖM

Producenten och låtskrivaren **Kerstin Ljungström** släpper sin debut-EP, om åren i en etta i Hornstull.

ALEXANDER COLLIN

Minns livet bakom portkod 7856

MUSIK Kerstin Ljungström har tidigare gjort musik åt andra artister och blev "Årets Kompositör 2022" på Grammisgalan. Nu, i slutet av september, släpper hon sin debut-EP – "7856".

– 7856 är portkoden till min gamla lägenhet på Bergsundsgatan i Hornstull. En etta på 22 kvadratmeter, med sovloft, kokvrå och ett litet badrum där badkarskanten låg mot benet när

jag satt på toa. Det var samma portkod hela tiden och alla kompisar kunde den utantill. En sifferkombination kan bära på så mycket nostalgi och känslor.

Hon flyttade in när hon som 16-åring skulle börja gymnasiet i Stockholm och flyttade ut när hon fyllt 25. Låtarna handlar framförallt om de fem sista åren, då hon blev vuxen, hade relationer, gjorde slut. Sorg och lyckorus.

– Det är skitiga trummor, mycket riktiga instrument, inte alltid så perfekt och ärliga texter. Där finns allt från en svinpeppig snabb låt till en sorglig ballad.

Precis så som livet kunde vara där bakom 7856.

Är det fortfarande samma portkod?

– De har faktiskt bytt portkod nu, till slut.

MARIA HAGSTRÖM

100

nya psykoaktiva substanser, minst, har Rättsmedicinalverket kunnat analysera och kartlägga verkningsmekanismerna av, sedan lagstiftningen mot nättdroger ändrades 2019. Analyserna är sedan vetenskapligt underlag för Folkhälsomyndigheten, om dessa sedan ska narkotikaklassas eller ej.

80

-talet kommer till Stadsmuseet under hösten. Stockholmarnas berättelser om åttiotalet ska samlas in, men även föremål och bilder som berättar om Stockholm på åttiotalet. Fokus är på människors upplevelser, berättelser och erfarenheter. Materialet ska ligga till grund för utställningar och forskning och arkiveras för framtiden

"Jag har alltid drömt om att elda upp Dramatens stora scen."

Jonas Hassen Khemiri om nyskrivna pjäsen "Eld" som går just där.

Sergels torg 11.24-12-46

En loj duva, några kaffemuggar som lämnas kvar på en randig plattform, en tappad napp, getingar som trivs högst upp i en soptunna och två väktare som står kvar på samma plats i skuggan. På Sergels torg är det aldrig tomt. På människor eller annat.

TEXT ULF STOLT FOTO MAGNUS SANDBERG

DET SITTER SEX personer i skuggan nere på torget på den halvmeterhøga, svart-vit-randiga uppbyggda plattformen. När två av dem reser sig låter de sina urdruckna kaffemuggar stå kvar på plattformen. Sju duvor pickar omkring, en av dem slår med ena vingen och tar lojt ett steg åt sidan när en man i knäkorta varselbyxor med en sopvagn och kvast kommer gående, han tar kaffemuggarna och kastar dem i sopsäcken på sin vagn.

Skuggan klyver torget i det närmaste perfekt. Det står en elsparkcykel med ett däck i skugga, ett i solen. En ung kvinna i grönt linne och vit hatt busvisslar kort och kastar

upp armen i en snabb hälsning. En mamma med en barnvagn stannar upp mitt i steget och plockar upp en napp som just tappats. Hon sköljer av den med vatten från en medhavd flaska, torkar den snabbt mot kjolen och böjer sig ner vid sidan av vagnen och ger tillbaka nappen till barnet.

På väggen vid entrén till tunnelbanan en skylt om att området kameraövervakas.

De båda beige parasollerna vid Kulturhusets uteservering hopfållda. Det är inhägnat med rep, några krukor med växter, bord och stolar och några soffor. Det sitter en man och en kvinna vid ett av borden, båda äter köttbullar.

TRETTON SKÄRMAR ÖVER Kulturhusets entrén från plattan visar ett urval av bilderna från den pågående foto-utställningen, somliga bilder rörliga.

En man i vita shorts leder sin cykel uppför rampen vid sidan av trappan medan han talar i telefon – roat, högljutt, yvigt. När han kommer upp sitter han upp och svänger förbi gatusäljarnas stånd med halsdukar, kepsar, Sverige-kassor och kylskåpsmagneter och upp mot Brunkebergstorg.

Alla bänkarna på den här sidan rondellen är lediga.

Vattenspegeln runt glastornet fylld, fontänen igång, strålarna sjunker och reser sig.

Ganska mitt på torget ett röd-randigt och ett blårandigt parasoll uppfällt. Svarta små bord och stolar, tre stolar vid varje bord, placerade runt dem. I skuggan vid ett av borden två unga män som spelar ett spel på den enes telefon. Bredvid borden, tio stycken runda pallar/stolar som ser ut som... uppochnervända Fia-pjäser ungefär - rundad botten, som en skål att sitta i. Alla tio upptagna.

UPPE VID TRAPPAN ner från Drottninggatan, en soptunna som lämnats med framstycket öppen, ett tiotal getingar har en hyggligt trevlig stund med det som ligger överst i säcken.

Tre betonglejon, modell större, står på rad mellan träden. En kvinna med långt svart hår som faller ut över hennes blå ryggsäck står lutad mot en av dem, AirPods i, och lyssnar på musik. Hon tar av sina solglasögon, blåser av linserna, sätter på dem igen och nickar sakta med huvudet i takt.

En kvinnlig och en manlig ordningsvakt – varselvästar på, pepparsprej i bältet, vattenflaska och kommunikationsradio – står i skuggan, bekvämt lutade mot det betongfundament som är närmast tunnelbanan, och pratar.

De stod på precis samma plats när vi kom hit. 📍

Lämna aldrig
en vän
som vill bli
lämnad.

Fuckin' vuxna människa

Maria Hagström

Det är en egen konstart att börja morgonen med att pussla in cykeln i ett cykelställ på Torkel Knutsonsgatan. Jag testar bredvid en sådan där elcykel med svingrova däck som körs av vuxna människor som ska vara coola fast de har fyllt 40.

Den är larmad och piper när jag kommer nära. Jag blir nervös. Det är väl det som är tanken. Jag försöker träckla ut min cykel igen. Den fastnar med handtaget i korgen på en annan cykel och min korg fastnar i handtaget på den coola cykeln. Det piper.

Den som fixar fler cykelställ i Stockholm röstar jag på.

Kliver in på redaktionen och vi säger sådant som vuxna säger när de är tillbaka från semestern. Det var skönt att vara ledig men det blir lite skönt med vardagsrutiner. Fast vi är svårstartade, tanken är inte lika kvick. Så jag slösurfar på sociala medier. Ser en annons på Marketplace med en massa hånfulla kommentarer. Nät-hatets nya arena. Vuxna människor!

VID LUNCH KÄKAR jag en håll-käften-burgare på en restaurang där en kompis jobbar.

Han glider runt bland borden och när en tjej med några kartonger går förbi frågar han vad hon har i dem.

Hans kollega undrar om han känner henne. Nej, han ville bara prata.

Han är amerikan och sedan klagar han sådär som amerikaner gör: "Ni svenskar pratar inte med varandra när ni är nyktra". Han undrar också varför svenskar väntar tills de har ätit upp hela måltiden innan de påpekar att de aldrig fick några "fries".

Jag berättar att min mamma är

"En sådan där elcykel med svingrova däck som körs av vuxna människor som ska vara coola fast de har fyllt 40."

född i fel land, det har hon sagt ibland. Hon pratar med främlingar, hörs och skrattar högt. Det har hänt att folk tror att hon har druckit när hon inte har det, för vem gör så? Det tycker min kompis är "fuckin' hilarious".

Jag hör några diskutera vid ett bord. "Bura in dem, släng nyckeln". Hårdare straff, hårdare tag, hårdare allt. "Jag röstar på den som ser till att det blir ordning." Allt löses med en nyckel, trots att det finns så många hål. Vuxna människor som tror att det finns enkla lösningar på våra problem. Som ser allt svart eller vitt. Väx upp.

Jag röstar på den som ser grått.

EFTER JOBBET CYKLAR jag in mot city.

På vägen möter jag en mamma och ett barn på cykel. Barnet har hjälm, mamman har också en hjälm, men den hänger på styret. Varför? Vuxna människa.

När jag sedan dricker öl på en uteservering passerar en dyr bil som tvärgasar och vrålar över Stureplan. Det program som föraren har instal-

lerat gör att bilen smäller extra högt. Fuckin' grow up.

Jag skyndar mig att dricka upp ölen. Det är inte många timmar innan barnvakten ska hem. Jag frågade barnvakten en gång vad unga människor tycker är störigt hos lite äldre

vuxna. Jo, vuxna som är på TikTok. Eller säger fuckin' för att vara cool.

Jag tar en till drink. Passar på. Sen vin. Moget vin. Moget. Skönt att inte vara ansvarsfull. Men så måste jag ändå hem, för tidigt – kvällen är ung. Träcklar ut cykeln och repar cykeln bredvid. Rullar fram på varma stockholmsgator. Vill ta av mig hjälmen, hänga den på styret och känna vinden i håret. Vill installera program på cykeln som gör att den smäller högt när jag tar i.

Vill att det ska finnas enkla lösningar på alla problem. Vill prata med främlingar, dansa på TikTok, skratta för högt och vara en störig fuckin' vuxen, ändå.

Även antirasister sysslar med rasism. Ingen kommer undan den fördomsfulla hjärnan, inte ens Mina Dennert. I boken *Vitt skilda – svenskare kan ingen vara* visar hon ett nytt sätt att se på rasism. Hon undrar: sysslar vi, precis som hon, med omedveten rasism? Vill vi sluta? **TEXT MARIA HAGSTRÖM FOTO CATHARINA FYRBERG**

MEDDVETEN

Mina Dennert har blivit marinerad i vita perspektiv. Det är så hon ser uppväxten som adopterad i en vit miljö.

– När jag kom till Sverige 1976 var vi bara några utlandsadopterade och det fanns ingen invandring att tala om. Det bodde bara vita människor där jag växte upp och det gör det fortfarande.

Hon fick det vita perspektivet, men hon har också blivit utsatt för rasism under hela sitt liv. Det har varit allt från allvarliga och grova saker som att hon i tonåren fick håret avklippt och nazisymboler målade på kroppen när hon somnade på en fest, till mer otydlig rasism som är svårare att ta på – varför får aldrig hon en fråga om vägen?

Hon har ägnat sitt yrkesliv åt att jobba för rättvisa och demokrati och med inkludering och integrationsfrågor. Hon är en riktig antirasist, skulle man kunna säga. Men det är dags att sluta kalla människor för antirasister eller rasister, tycker hon. Vi är inte antingen rasister som sysslar med rasism hela dagarna eller antirasister som aldrig gör rasism. Det är skillnad på att vara och att göra. Och alla kan "göra rasism", även Mina Dennert.

– En gång fick jag höra att jag lät som en "vit maktare". Jag hade sagt nåt jäkligt, som

jag sen förstod var rasistiskt, om en viss grupp och om problem som jag såg med integrationen. Min första reaktion var: men jag är inte rasist! Kolla på mig, lägg av. Skulle jag vara rasist? Försvaret kom direkt.

Samma försvarstal som andra håller när de blir anklagade för det allra fulaste, att vara rasist.

– Ingen säger att de är rasist. Inte ens de vi tänker skulle vara stolta över det. Jag har

**INGEN SÄGER ATT
DE ÄR RASIST. INTE
ENS DE VI TÄNKER
SKULLE VARA
STOLTA ÖVER DET.**

bara träffat en enda person i mitt liv som kallar sig rasist. Men det är ju inte han som skapar alla de här orättvisorna vi ser i ledningsgrupper, styrelser, på redaktioner, i organisationer, inom vården och skolan. Det är inte han som mobbar, ger fel betyg, orättvis vård, nekar nån en lägenhet eller inte bjuder in till festen.

Hon påpekar att varken företag och

organisationer som säger att de jobbar för mångfald eller människor som säger att de brinner för det, kommer undan den fördomsfulla hjärnan. Trots fina ambitioner är ingen skyddad. Det finns en lång historia av att dela in människor i olika grupper, det finns en hierarki där vissa är överlägsna andra och vi har från barnsben lärt oss att vitt är bättre än svart och brunt.

– Vi går i samma fällor. Vi tänker vi och dom, skiljer på människor som annorlunda, tänker på folk som invandrare fast de inte är det. Om du frågar om vägen när du ska nånstans, går du fram till den med asiatiskt utseende eller går du fram till den vita damen?

MINA DENNERTS BOK *Vitt skilda – svenskare kan ingen vara* lotsar läsarna fram till ett helt nytt sätt att se på och hantera rasism. Att det är något vi alla gör, ofta utan att ens veta om det. Boken är pedagogisk och hon tror att många kommer att känna igen sig. Det är en slags uppväxtskildring och hon tar upp exempel där antingen hon eller andra har sysslat med omedveten rasism. Som den gången hon skulle medverka på en demokratikonferens. Hon gick in i ett stort rum och såg några kollegor, men då kom en i personalen och sa på engelska att hon skulle in i ett annat rum. Mina Dennert ►

protesterade på svenska, sa att hon är rätt säker på att hon skulle vara kvar här. Personen insisterade och drog med henne till det andra rummet där alla pratade engelska och hade samma mörka hårfärg.

– Det var henne uppgift att hjälpa gästerna att hitta rätt. Hon ville väl, men det var omedveten rasism. Hon skulle antagligen aldrig erkänna det eller tänka att det var så, hon har varit snäll och det var hennes jobb. Men på grund av min hårfärg tog hon för givet att jag tillhör en grupp som jag inte tillhör. Det kan tyckas oförargligt, men vad gör det med en människa med alla de här missförstånden och antaganden år efter år? Och nästa gång kanske hon jobbar som lärare eller läkare och har de idéerna. Vilka konsekvenser får det?

Mina Dennert påpekar att det är svårt att säga ifrån, eftersom det är fult att anklaga någon för rasism.

GYMPA DEN FÖRDOMSFULLA HJÄRNAN, TA UT DEN OCH RASTA DEN LITE. VAR UPPMÄRKSAM, FÖRSÖK ÖVERLISTA FÖRDOMSFULLA TANKAR OCH GÖR ANNORLUNDA.

– Det gör att folk inte får syn på de där strukturerna och vi sätter inte ihop de små grejerna som händer i vardagen med de riktigt allvarliga. Det hör ihop i det stora mönstret. Och så lever de här strukturerna vidare, vi lägger det under mattan och kommer inte vidare.

Samtidigt ser hon en stor potential eftersom hon inte tror att människor gör det här för att vara elaka, folk vill egentligen inte syssla med rasism. Hon önskar att vi ska börja ifrågasätta hur vi tänker, börja blicka

inåt. Våga se och vara öppna. Får vi tankar om vad som är normalt och vackert eller vi tror att vi vet hur någon är, var den kommer ifrån eller har för erfarenheter?

Samtidigt tycker hon att vi ska försöka vara snälla mot oss själva och tänka att fördomarna beror på en samhällsstruktur där vi matas med de här bilderna.

– Tanken är snabb, på nån bråkdel sekund har man bildat sig en uppfattning. För att jag ska kunna stå emot den måste jag bli alert. Gympa den fördomsfulla hjärnan, ta ut den och rasta den lite.

– Var uppmärksam, försök att överlista dina fördomsfulla tankar och gör annorlunda. Det här är egentligen inte rocket science. Om nu alla vill, kan vi inte bara göra det då? 🍷

MINA DENNERT ÅLDER: 47 år den 22 september GÖR: Journalist, författare, föreläsare och grundare av den ideella föreningen #jagärhär där 70 000 medlemmar i Sverige aktivt jobbar för medborgerligt deltagande och mot hat på sociala medier. Hon har även startat den internationella rörelsen I Am Here International. AKTUELL: Med boken *Vitt skilda – svenskar kan ingen vara*.

Välkommen till

cash direkt i handen.

T-bana Hötorget

Världens mest pantade land.

MED EGNA ORD

KORT SAGT & POESI

Titlar

● En hypotetisk fråga: Kan en greve och grevinna få sina titlar utan pigor och drängar.

DAGGE

Huset

● I natt drömde jag om ett hus som jag hade sett förut. Huset hade röda knutar och utedass. Jag hade sett det huset förr men inte lika dör. För dörren den var svart som natten och på trappan satt en katt.

En katt vi hade då jag var barn, jag älskade den så mycket och vet ni vad min katt hette? Jo den hette Greta.

LENA FREIJ

Kompisskogen

● I kompisskogen kan man räkna ringar, såga ved och elda. Här står träden tätt och småungar väntar på att fröken matsäckskorgen gläntar. Kompisskogen rymmer trolltyg och dansande små älvor med sina hemligheter i en burk. När man knackar på dess lock flyger sagor ut i flock och trädens blad de viskar, nu ska ni få höra och öronen de lystrar... till solen går i moln och skuggorna tar vid... att ändå vara liten igen... färdas i fantasin... och leka...

LO

I handen i Handen

● Hela den här historien började med att en kompis till mig flyttade till Sverige. Han kom till Handen och fick se en skylt på väggen ovanför en salong där det stod "Fotvård i Handen".

Hans första kommentar blev "vad är det för jävla land jag har hamnat i?" Och sen var det det här med spelningen: "Vi hade en spelning i Handen, men fick inga pengar i handen".

MARKKU

**FÖLJ OSS
PÅ INSTAGRAM**

@situationsthlm

Hör hemma här

● För stod jag lite överallt och sålde. Men nu är jag tillbaka på Brommaplan och det märks, för det är där jag hör hemma.

LENA FREIJ

Smita med röken

● Eld, vatten och sten, vem formade valven som gav kärleken till känna och omslöt ungdomen? Karg natt, 24 timmars vandrare, lukten av grönska och fukt. Hopplösheten i döda flugor vända på rygg. Strosande, då var vi passerande bågformar i sommarnätter, som närhet, en mognande insikt om att någon

byggt himmelen.
Om jag kunde smita med röken, dra genom skorstenen en brinnande kvinna. Bunden själ jag är. I askan gråvit, spå om färden till månens slipade skära. Blödande lista mig till nästa drag, tränga igenom nästkommande dag ett gummihål, en bit glödande kol uppstår.

LO

Skogen

● Dom röda lingonen lyser underbart i det gröna vackra riset och solens ljus ligger på stenarna med kärleksvärme till den orörda naturen.

Molnen rör sig majestätiskt så oskyldigt fram på den klarblå himmelen.

Blommorna lyser godhet med våt dag på bladen. Gätfullheten ligger inbäddad till den efterlängtnade sommaren.

Sjöarnas vatten smeker mot strandkanterna, svanarna glider lättfullt genom sjöns blåa vågor.

Grönskan spirar och gror. Granar, tallar, stolta dom är, som i skogen bor.

På naturens helande kraft jag tror. Till min älskade är jag för evigt trogen.

Hon är alltid inom mig, här ute i skogen.

TORBJÖRN SUNDIN

ILLUSTRATION AV VICTORIA

Lukta på trasan

● Allt som du säger drunknar i bruset, kan verka konstigt då vi är ensamma i huset. Min inkorg är full och min processor den tuggar för mycket av intryck och stadigt det duggar. Du envisas dock och vill kommunicera jag svarar på volley... "Jaha, lite mera". Ibland dock jag missar, säger "Ja" menar "Nej". "Como no? Que quieres?" "Blir det bra så eller ej?" Add eller inte men tankarna går, sorterar och bryr mig, och ja jag förstår. Men allt har sin tid här i metamorfosen. Men du ser ej vilken, fel på mig, fel på gåsen. Du är tondöv och blind och offside med ett par meter. Lukta på trasan, doftar den eter?

TOMAS LILJEBRINK

En vanlig dag

● Jag står utanför Stockholmshem, känner att jag måste gå in och hämta dom där gröna "blipparna" som man öppnar dörrarna med. Jag tar tag i dörren, knallar in och väntar på min tur men det är 27 före i kön. Så jag gav bort lappen till en kvinna och gick ut.

Jag fortsatte mot Hornsgatan, sneglar till och ser att det står Judiths på en skylt. Jag fattar direkt att det är en secondhand affär, nu är jag på vänster sida gatan för Judiths affär ligger där.

Jag går in och pratar med henne, hon frågar vad jag vill och jag förklarar att jag har ganska mycket kläder. Hon säger att jag måste tvätta kläderna innan jag lämnar in dom till henne. När dom på Judiths säljer mina kläder får jag fyrtio procent av henne. Då ramlar det in stolar lite då och då. Än så länge har hon ej hört av sig men det e bara vänta.

LENA FREIJ

Möte med JO och Äpplet

● 1976 började jag spela och träna bordtennis i den anrika klubben Spår-vägen. Jag vann Stockholmsserien ett par gånger och andra turneringar. Jag tränade ihop med Jan-Ove Waldner, han som kallas "JO" och hans radarkompis Mikael Appelgren, kallad "Äpplet". I dag anses JO Waldner vara världens bästa bordtennisspelare

genom tiderna.

För fem veckor sedan var jag i Spårvagnshallen i Midsommarkransen och tittade på småkillarna när dom tränade pingis. Plötsligt dyker "Äpplet", Mikael Appelgren upp. Vilket återseende.

Vi pratade lite minnen. Sen det otroliga!

För fem dagar sedan möter jag utanför Spårväghallen – legenden, bollgeniet som en gång i tiden spöade dom bästa kineserna i världen – "JO" Waldner!

Som i Kina kallas för "Det evigt gröna trädet". Det här blev ett möte och minne som jag bär med mig resten av livet.

TORBJÖRN SUNDIN

PIVABBY

Varning för moder natur

● Varning för otäcka scener brukar dom säga ibland före ett program men det kan sändas en jävla massa annat skit om krig och våldtäkter och mord.

Om man tittar på vad moder natur kan göra så måste man nog anse att det är den bästa konstnären av alla. Såg ett moln som man

kunde tolka som en ängel. Jag tog en bild på den men bilden hade för lite "pixlar" för att visas i tidningen.

Moder natur kanske är den bästa av alla konstnärer, om man vågar titta upp mot skyn i stället för att glo på massa mord och annan skit på sina mobiler, tv och datorer.

DAGGE

Kvinnofridslinjen är en stödtelefon för dig som är utsatt för hot, våld eller sexuella övergrepp.

Ingen fråga
är för liten

020-50 50 50
Kvinnofridslinjen

VILL DU VETA MER? BESÖK GÄRNA KVINFOFRIDSLINJEN.SE

Kvinnofridslinjen drivs av Nationellt centrum för kvinnofrid vid Uppsala universitet och Akademiska sjukhuset på uppdrag av regeringen.

Färdig

Petter Askergrén är sjätte generationen Södermalmsbo, med DNA-trådar till både Långholmsfängelset, Par Bricole och skotska högländet. Med kommande skivan och akvarellerna "Hälsa Stockholm" fogar han äntligen samman ljud och bild – han har ritat och målat längre än han hållit på med musik. Han kan allt om vagn 44 och 45 på nattåget till och från Åre. Men han har fortfarande inte lyckats googla fram någon tolkning av Bob Dylans låt "All Along the Watchtower" som han tycker han kan lita på. TEXT ULF STOLT FOTO ANNELI HILDONEN

förr

Södermalm. Tidig morgon. Runt hörnet från Hornsgatan.

Petter Askergrén står vid kortändan av det nästan rektangulära träbordet som är den centrala möbelen i det mellersta rummet i kontoret.

Rummen och ytorna i lokalen utnyttjas väl.

Det ligger en vokalstudio som byggdes under pandemin i rummet längst in, i det första rummet håller hans kollega Alice Thil till. Det står vinflaskor på ett mindre bord intill träbordet som är en del av en vinimport Petter håller på med, det finns två olika vinkylar, det hänger några Peter Dahl-akvareller på väggarna som hans kompis Tavel-Tompa hjälpt honom att få slag på, en handfull guldskivor på väggen ovanför en bänk dukad med vinglas, några svartvita bilder av sig själv i olika faser av karriären hänger på två av väggarna, samt en väldislad och pryddlig köksbänk med alla de olika kaffemaskiner man kan behöva för dylikt.

I en hög på bordet, bredvid en grå målarväska han nyss fått i present där han får rum med både färger, penslar och någon av sin pappas gamla pannåer, ligger ett mindre antal akvareller han målat.

Han bläddrar bland dem. Håller fram. Förklarar. Visar.

Somliga är färdiga, vissa är bara skisser, andra ska målas klart och sedan skickas i väg på ramning – ”de river kanterna och hänger den mitt i ramen så den liksom poppar ut lite” – så de hinner bli klara inför hängningen några dagar innan vernissagen 12 september på Kvarteret Leijontornet.

Vernissagen ”Hälsa Stockholm” är första gången Petter visar sina akvareller i Stockholm.

Förra året ställde han för första gången ut sina akvareller på Laxholmens kulturhus i Munkfors i Värmland.

– Jag vet inte hur de visste att jag målade, kanske att de sett det i mina sociala medier...

Temat på den utställningen var ljus och mörker.

– Jag kände att de mörka tavlorna var så bra, och de hade ett Stockholmsmotiv. Då fick jag en idé om att göra nåt som speglade Stockholm, men också fick musik med sig. Jag blev triggad att göra musik för att jag målade, och jag målade för att jag blev triggad av musiken.

Vernissagen sker samma dag som det är release för hans femtonde skiva, också den med titeln ”Hälsa Stockholm”. Sedan rullar

OM FRYSHUSET

Folk från hela Storstockholm kom dit. Men det var inte så territoriellt som det är i dag. Hiphop var så litet då så det kändes som att alla samlades där under samma flagg. Jag såg *Do the Right Thing* där, Public Enemy spelade, det var kultur man inte fått tag i annars.

Allt de körde där var viktigt som fan för oss. Dr. Alban spelade, Ace of Base. Det är ju inte för inte som Robyn slet upp Dr Alban på scenen under en konsert.

den vidare som en pop-up i den nya ateljén på Högbergsgatan.

Petter har ritat och målat hela livet – längre än han hållit på med musik. Och alltid varit bra på det. Familjen trodde att han skulle gå samma väg som sin sju år äldre syster – hon är arkitekt i Göteborg i dag – och gå på Nyckelviksskolan för att senare söka in till Konstfack.

– Jag och min syster har hållit kontakten mycket på grund av att vi målat. Hon har alltid aktiverat mig: ”nu ska vi åka till Gerleborgsskolan, det är en helgkurs där vi kan gå”. Hon har hållit i gång mig, och vi har vårdat och bevarat relationen genom målandet.

Jag har sprungit runt på stan och jagat ljudklipp från Hornsgatan och tunnelbanan, bussar, stadsljud som är Stockholm.

Petters pappa var arkitekt och en skicklig akvarellmålare. Han tillhörde den generation arkitekter som ritade allting för hand på smörpapper och när ritningen skulle visas för kunden hade det hela målats upp skalenligt med människor och ljus och skuggor och träd för att visa hur huset skulle komma att se ut.

– Pappa jobbade jämt, men han satt vid sitt ritbord mitt i vardagsrummet så han var alltid närvarande.

– Han har gjort några grejer, framför allt är det nåt hus på Fleminggatan som jag tycker är fint, jag tror det ligger i korsningen Scheelegatan. Det är ett nästan laxfärgat hus som har två trappor upp, lite New York-inspirerat, skulle jag säga. Han gjorde mycket villor. Fick pris för ett trähus i Lerdala som heter Villa Olby.

Petters pappa gick bort 2017, lite drygt ett år efter att Petters mamma gått bort. Han och Petter brukade måla mycket tillsammans, men de sista femton åren blev det inte så mycket målat, tyvärr. I dag sörjer han det.

– Han var väldigt duktig och hade kunnat lära mig mycket av de saker jag nu sakta men säkert får lära mig själv – tekniker, färglära.

Han och syskonen har sparat allt som pappan målat, och Petter har ett flertal av sin pappas gamla pannåer han använder nu när han själv målar. De delar dessutom förebild – akvarellmålaren Arne Isacson.

– Han var ganska abstrakt, det handlade mycket mer om pigmenten och färgerna än perfektionen i en beskrivning av en rak linje.

– Jag laborerar med allt möjligt. Från att göra jättenoggrant till att göra superabstrakt också, testar mig fram hela tiden. Det abstrakta är roligare, blir vildare på nåt vis, lösare, öppnar mycket mer för skallen att fantisera kring bilden.

Att hans första vernissagé i Stockholm sker på just Kvarteret Leijontornet beror på att Petter och restauratören Daniel Crespi känt varandra sedan de båda gick på Sofia-skolan och senare återknöt sin vänskap via det gemensamma vinintresset. Hjälp att hänga får de av en vän till hans kollega Alice Thil, som hängt stora utställningar tidigare.

– Det som är coolt är att det är en massa olika rum, så jag har en idé om att varje rum ska ha en ljudbild också. Jag har sprungit runt på stan och jagat ljudklipp från Hornsgatan och tunnelbanan, bussar, stadsljud som är Stockholm. Just det där att få ljud och bild att rulla tillsammans, det får ►►►

det att hänga ihop för mig, jag kommer ju från båda världar.

OCH PETTERS BÅDA världar – musiken och målandet – flätar sig samman och har en tydlig och alltid närvarande gemensam nämnare: staden Stockholm.

Vad gäller både personer, platser och händelser.

Petter växte upp i hörnet Erstagatan och Bondegatan. Och har bott lite överallt på Södermalm – Tavastgatan, Skånegatan, Kocksgatan, Ringvägen och Åsögatan för att nämna några tidigare adresser. Ett frö till skivan och akvarellerna "Hälsa Stockholm" är låten "Natten" från skivan *Varholmsgatan* – han kallar den sitt "indieprojekt, min kanske inte mest framgångsrika skiva". Men där fångade han känslan av natten, ljuden, atmosfären.

– Jag är ju uppvuxen med de här nattljuden. Minns när jag bodde på Erstagatan och nattbuss 94 drog förbi varje kvart och lyste upp hela rummet, fönstret på vid gavel, hörde folk som gick hem, den känslan känner jag mig så trygg i, jag älskar de

Jag älskar Stockholm otroligt mycket. Saker förändras. Jag ser det inte som att det blivit sämre eller att det var bättre förr. Det är bara annorlunda. Men gatorna har samma dna.

där nattljuden, storstadspulsen.

Han pillar lite med en av akvarellerna på bordet. Och skrattar till:

– Så har jag en fru som är uppvuxen på en bondgård på landet som blir helt galen om det hörs minsta ljud, nerdragna gardiner. Och jag vill ha öppet fönster och inga gardiner...

Vilket lett till ett livspussel och ett arrangemang vi återkommer till lite längre fram i texten.

Han skjuter undan en pannå och berättar att han från första september får tillgång till en lokal på Högbergsgatan inte så långt från där han har sin lägenhet på Södermalm, som han tänkt ha som ateljé och pop-up-galleri speciellt för akvarellerna "Hälsa Stockholm".

– Jag tänker att den lokalen... det var snabba puckar, billig hyra, jag kör ett år och sen får vi se.

– Det är råflummigt, för en av Christian Falks gamla lägenheter låg i det huset. Jag hängde där mycket. Han hyrde en vindsvåning där ett tag.

Christian Falk – producent och tidigare basist i Imperiet – gjorde beatet till en av

◀ **Då Petter är hyperaktiv och högenergisk passar det honom perfekt att måla just akvarell: "Går det fel så går det fel. Du har en chans, när vattnet torkar så har du en kant där. Olja är en annan grej, du kan hålla på och pillra med det hur länge som helst, blir i stort sett aldrig klar".**

▶ **Det mesta av musiken Petter släppt de senaste åren – han har hållit ett högt tempo sedan 2013 – har han skrivit och spelat in vokalen på i den här studion: "Jag har kommit på hur jag ska utnyttja hyperaktiviteten till det bästa – va sex på morgonen i studion och hålla på med texter fram till lunch, sen spela in det man gjort efter lunch. Vid två sen stänger man ner, då är hjärna helt urblåst. Då är kreativiteten slut".**

Petters största hits, "Så klart", och de blev vänner och jobbade en hel del tillsammans. Christian Falk gick bort 2014 efter en tids sjukdom. Petter fyllde 40 år 25 maj det året. Hans fru hade ordnat en överraskningsfest för honom på Södra Teatern.

– Helt plötsligt står Christian Falk bredvid mig. Det är nästan så att han rymt med droppställningen, det är på den nivån. Så vi dansar och har skitkul i typ tio minuter, råpartar – han dansar, jag dansar, svinkul. Sen plötsligt vänder jag mig om, då är han borta. Han drog tillbaka till sjukhuset, jag såg honom inte mer. Det var min sista grej med honom, på ett dansgolv på Södra Teatern, det är ganska emotionellt...

Titeln på skivan och akvarellerna, "Hälsa Stockholm", ska definitivt inte tolkas som någon sorts långfinger i luften. Petter benämner det snarare som ett relationsdrama.

– Jag älskar Stockholm otroligt mycket. Saker förändras. Jag ser det inte som att det blivit sämre eller att det var bättre förr. Det är bara annorlunda. Men gatorna har samma dna, det är fortfarande samma känsla att gå i kvarteren.

Flera av bilderna har tydliga stadsmotiv – gränder, gator, utsikten över hustak, en tunnelbanestation om natten, byggnader man känner igen. Ibland tar han bilder och har som förlaga när han målar, ibland målar han på plats, det handlar om bekvämlighet och funktionalitet, och om hur stor bilden ska bli.

– Jag tror också att jag dragits till de motiven... pappa var ju arkitekt och pratade mycket om Stockholm och byggnader och renoveringar och hur stadsbilen förändrades. Jag minns ju Södra station när det

bara var en bangård. Jag minns Hammarbyhamnen när Södermalmsidan bara var en arbetsplats, Lugnet var kvar rätt länge till.

– Jag har målat andra ställen som varit punkter, platser som betytt mycket. Som Högdalen. Jag spenderade jättemycket tid där.

Efter skolan brukade han åka ut och bada i Högdalsbadet, de hade en trampolin med trean. Och när rappen kom blev han kompis med André Möllerfors – artistnamn Pee Wee – som bodde på tredje våningen "i det stora Högdalshuset".

– Det blev en central för alla oss. Vi samlades alltid hos honom efter skola eller jobb, man åkte dit, hängde där, sen gemen-sam tunnelbana till stan. Sen blev det vad det blev, man åkte till nåt hiphop-ställe, eller Bamboo Palace eller nåt ställe där man kunde dricka öl. Eller nån annan kinakrog eller indier som aldrig tog leg, man hade ju örnkoll på de ställena.

En tid var han mycket runt Solna och i Hagalund. Och i Flemingsberg. Vilket gett avtryck i målningarna.

– När jag gjorde den visste jag inte ►►►

ALL ALONG THE WATCHTOWER

Jag googlar betydelsen av den låten typ vartannat år. Min pappa lyssnade nästan bara på Dylan, jag ärvde alla hans vinyler. Jag hörde Dylans knarriga röst hela min uppväxt, den låten slungar mig tillbaka rätt mycket.

Jag tänker alltid medeltidsamhälle när jag hör den, typ Pär Lagerkvists *Dvärgen*, filmen *I rosens namn*. Jag tänker på rader som "the joker to the thief", jag tänker att han gjort den i en sån miljö... Det är därför jag googlar betydelsen av låten.

hur jag skulle göra den. Jag hade ett jättebra fotografi på den stationen. Hur kan man få den här känslan? De här äckliga neonlamporna, det här kalla ljuset som bara lyser rött, blått... just mörker är ju mycket Stockholm, nattgrejer.

PÅ TAL OM natt och nattgrejer – sedan Petter och hans fru Michaela för några år sedan kom fram till sättet de vill leva sitt liv, har han spenderat en hel del tid på nattåget mellan Åre och Stockholm.

Familjen – fru och fyra barn – har sin bas i Åre. Petter har sitt jobb och en just myndig son från en tidigare relation boende i Stockholm. Och pendlar.

– I vagn 44 och 45 kan jag alla kupéer utantill, vet i vilken hytt det är elfel, där duschen är dålig. När jag kommer in i kupén har jag full arbetsstation där. Jag har målat, skrivit musik, jag är sjukt kreativ på nattågen. Det har varit så bra. Plus att jag sover bra på tåg.

Han har precis avslutat sommarens turné med Miss Li och Magnus Uggla. Där det funkade bra för dem att ”låna varandras publik”.

– Jag är ju en väldigt bred, folklig artist i dag. Ett av skälen till att jag fortfarande kan vara någorlunda relevant är att jag gräver där jag står. Musiken jag gör i dag handlar om här och nu. Jag kan inte göra musik om att jag är tjugo år och springer på Kocksgatan. Jag är fyrtioåttio år, fembarnspappa, och har ett annat perspektiv på livet i dag, ser på livet på ett annat sätt.

Han tycker själv att bästa låten på skivan är ”Besvikelsens melodi”. Han skrev den i en känsla av att män inte kan tala om sina svagheter.

– Jag vill inte säga psykisk ohälsa, men de här dåliga känslorna vi har... jo, fan, psykisk ohälsa, det där att känna nån sorts tomhet, den här känslan av att jag gör alla de här sakerna men ibland mår inte jag heller skitbra. Då är det viktigt att kunna prata om det. Och ett av de stora problemen med unga män i dag är att det finns en lättkränkhet. Män behöver bli bättre på att tala om känslor. Så låt oss göra det.

Skivan *Hälsa Stockholm* är som Petters musik brukar vara, en textbaserad hip-hopskiva. Så hur håller han sitt skriftspråk igång?

– Det är inte säkert att Pekka (Särkiniemi, nestor på Rönnells antikvariat, red. anm.)

Jag har de här olika passionerna. Musiken är stammen, det andra är grenar ut. Men måleriet och vinet håller på att bli nya stammar.

håller med mig, men jag vill hävda att jag nog är en av de största köparna på Rönnells. Självklart läser jag inte alla, jag kan inte läsa Marcus Aurelius *Självbetraktelser* från pärm till pärm, men jag kan bläddra i den och hitta bra delar, snygga formuleringar.

– Jag tror det kan komma ur dyslexin, jag hör tre ord som bara sjunger till mig, då plockar jag dem. Jag gör det mycket med litteraturen – vissa läser jag från pärm till pärm, andra stryker jag under grejer i.

Han visar fram sin telefon, scrollar.

– Jag har en mapp under Anteckningar som heter Bars 2022, där skriver jag ner allt jag hittar, om jag hör nåt bra, nån bra sägning, så snor jag det.

Det finns ett talesätt – enligt etnolog Jonas Engman på Stockholms universitet har det dock inget stöd i etnologin – att man ska vara fjärde generation Stockholmare för att kalla sig Stockholmare.

Petter fick just reda på från en släktforskare att han är sjätte generationen boende på Södermalm. Den första som kom till Stockholm i slutet av 1700-talet var från byn

Asker i Närke, därav namnet Askergrén, och bodde på Bondegatan och var kantor i Katarina kyrka.

– På mammas sida har jag tillhört resanedefolk. Både kvinnan, mannen och barnet hade suttit på Långholmen. På pappas sida är det Musikaliska akademien och Bellmansällskapet, Par Bricole.

– Jag har en släkting som heter Thomas Thompson som har en skylt på Riddarhuset som var från en skotsk klan, MacTavish från högländerna. På mammas sida finns också en släkting som var den första som dog i en flygkrasch i Sverige, i Linköping, nåt uppvisningsflyg i början av nittonhundratalet.

Han har all dokumentation av sitt släktträd i en låda, där ligger till och med en kilt med släktmönstret.

– Barnen är väl inte i den åldern än att de tycker det är särskilt coolt...

Petter går in i rummet intill och hämtar ännu en akvarell och visar, den ska bli vineetikett till ett vinhus i Göteborg. Det var 2012 han utbildade sig privat till sommelier.

– För mig var det lite som att upptäcka musik, jag hittade ett område jag gillade, en druva, en producent. Sen vidare från det. Jag har alltid gillat vin, sen blev det mer och mer.

Några dagar efter att vi ses ska han hålla i ett vinevent med sin kompanjon Alf Tumble. Och han är inblandad i ett hotell i Åre, styr deras vinlista och vinsatsning. Och poddar om vin.

– Jag förstår om människor tycker att jag splittrar mig och gör tusen olika saker, men jag har de här olika passionerna. Musiken är stammen, det andra är grenar ut. Men måleriet och vinet håller på att bli nya stammar. Jag är lyckligt lottad som får hålla på med saker jag älskar. 🍷

PETTER ALEXIS ASKERGRÉN

FÖDD: 25 maj 1974

GÖR: Bland annat artist, låtskrivare, textförfattare, akvarellmålare, sommelier, tågpendlare, vinimportör, fembarnsfar, swim/run-atlet – ska senare i höst medverka i sin egen årliga tävling Ö till Ö i par med simmerskan Therese Alshammar.

AKTUELL: 16 september släpps hans femtonde skiva "Hälsa Stockholm". 12 september har han vernissage för ett fyrtiotal av sina akvareller på Kvarteret Leijontornet. Några av akvarellerna är omslag till skivan och singlarna.

MED EGNA ORD

KORT SAGT & POESI

De vita fjärilarna

● Vitfjäril stiger mot himmelen, fladdrar förbi näthinan.

I fönsternischen med spridda tunna vingslag tar de med oss på en resa mot fria nya mål.

Ett blad i boken vänds, ett överskridande kapitel i ett svindlande steg på en vitfjärils väg..

LO

Samtidigt raketer

● Spottar blott svärd, men är inte här å samtidigt raketer.

Jag framåt jämt går på tassande tår jonglerandes planeter.

Landet Lalleria.
Land där ingenting blir sagt.
Alla håller låda
men alla saknar takt.

"Så håll ba snattran Alice",
du bringar no attack.
Väck ej den björn som sover,
den kan vakna å bli lack.

Checking out of Babylon
While bringing beat1 back.
Om det ska bli nå fart i Sverige
behövs trummor, helst nyss tack.

405

Chakrablock nr 78

● Brunt, grönt, lila, vitt, alla är färgen av mitt ansikte. De kombi-
neras, vattnas ut, målas lager på
lager och blir ibland bortskrapade
av konstnären själv.

Brukar signera mina verk som
anonym. Men utan namn, identitet,
blir tavlan genomskinlig och
kaotisk.

Raderna är konstnärens enda
verkliga signatur.

Så en konstnär kommer alltid
förbli anonym. Vill du veta mitt
namn? Titta mellan raderna.

CELINA

Svar direkt från Wasp

● Wasp betyder geting på engelska. W.A.S.P med punkter mellan bokstäverna ledde till en del spekulationer om vad förkortningen stod för, bland annat White Anglo Saxon Protestant och We Are Satans People.

Bandet bildades 1982 av basisten Blackie Lawless. Övriga medlemmar är Tony Richards, trummor, Randy Piper, gitarr, Chris Holmes, gitarr. Första singeln "Fuck like a beast" kom 1982 med B- sidan "Show no mercy". Debutalbumet W.a.s.p kom 1984 med deras kanske mest kända låt "I wanna be somebody" som första spår.

1986 sändes programmet "Svar direkt" i SVT1 med Siewert Öholm, där den nyexaminerade journalisten Anders Tegner grillades ordentligt av honom. En 11-årig flicka läste upp en dikt som hon påstods ha skrivit,

men i själva verket var det SVT-redaktionen som hade knopat ihop den här dikten.

Här kommer vissa rader av dikten eftersom jag inte har programmet i sin helhet.

"Han vrålar och skriker som besatt.

Om hur djurets lustar plötsligt har växt.

Oh min gud jag ber till dig genom tusen watt.

Hjälp mig nu när det blir natt".

1986 spelade bandet i Sverige och skapade stora rubriker när de kastade rått kött och teaterblod på publiken.

MARKKU

Melker utan skärm

● En kund berättade en sådan rolig historia.

Hans pappa hade varit barnvakt åt hans son. Farfar visade "Saltkråkan" för barnbarnet. Plötsligt börjar barnbarnet skratta. Farfar frågar vad som är så kul. Barnbarnet svarar:

– Farbror Melker skriver utan skärm.
Hahaha.

ULF HANSSON

FÖLJ OSS PÅ INSTAGRAM

@situationsthlm

Fläckfria i Handen

● Var ett evenemang i Handen nere vid Rudans friluftsområde och arrangerades av Haninge kommun. Det var tre band som spelade - Pizda, Trelhavet och vårt band Dom Fläckfria.

Det var hyfsat med folk på dagen men när det var vår tur hade dom flesta gått hem.

Jag räknade ihop max 20 personer i publiken. Ingen höjdare direkt.

MARKKU

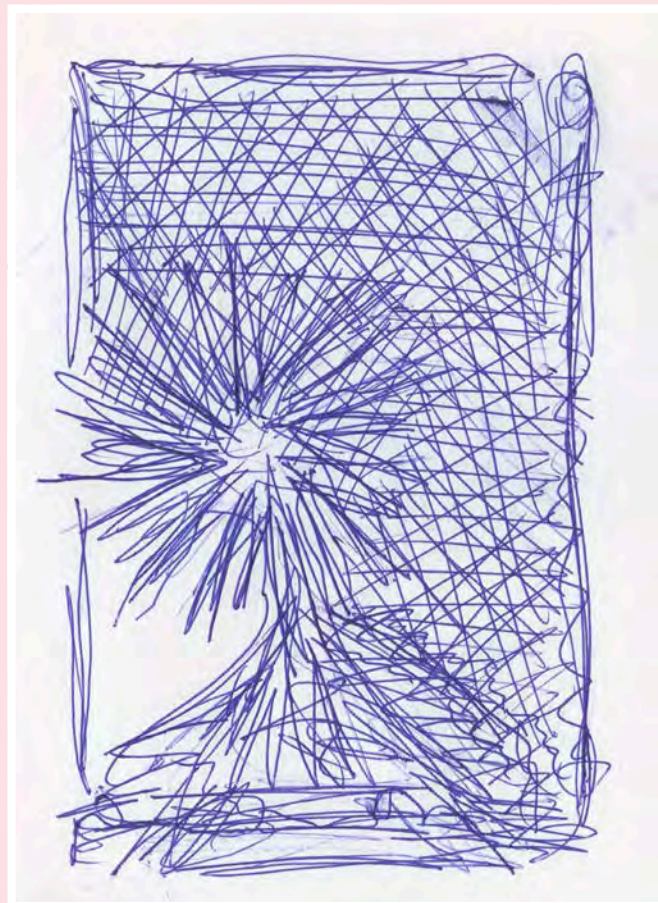

ILLUSTRATION AV LO

Självförvållat eller sjukdom

● Enligt en studie är alkohol den vanligaste orsaken, cirka 70 procent, till kronisk pankreatit

Kronisk pankreatit medför inflammation i bukspottkörteln som resulterar i mycket ont högt upp i mitten av magen eller mellan skulderbladen och man kan ha mycket ont på båda ställen samtidigt.

Det är många alkoholmissbrukare som drabbats av den här sjukdomen. Trots all smärta och risken att dö av inflammationen fortsätter vissa alkoholister att dricka. Varför gör man det? Den frågan har många ställt till mig, eftersom jag har blivit inlagd flera gånger både på Södersjukhus och St Görans sjukhus just på grund av bukspottkörtelinflammation.

Jag försöker att förklara på olika sätt, beroende på med vem jag pratar. Det är lättare att förklara

för alkoholister, därför att de vet hur det är att vara alkoholist, för de som inte vet försöker jag att förklara att alkoholism betraktas som sjukdom.

Man kan ha en psykisk ohälsa som lindras tillfälligt med hjälp av alkoholen. De flesta vet att orsaker till psykisk ohälsa är många. Det kan vara svårigheter, ensamhet, trauma, övergivenhet eller en genetisk sjukdom som schizofreni.

Det värsta jag vet är att förklara för en sjuksköterska eller läkare. Varje gång jag försöker att förklara för vårdpersonal blir jag förvånad, de borde veta vad alkoholism är.

Jag berättar att jag försöker att vara nykter och jag har haft många långa nyktra perioder, men det finns någonting som kallas för bakslag och återfall. Bakslag är

när jag dricker en kväll efter flera månaders nykterhet, återfall är när jag dricker flera kvällar i rad. Varje gång jag dricker riskerar jag att få pankreatit eller det som kallas inflammation i bukspottkörteln. Jag behöver inte heller dricka mycket för att få inflammationen därför att min bukspottkörtel är redan skadad.

Jag har blivit nekad smärtlindring när jag var inlagd nyligen på sjukhuset på grund av pankreatit. Jag hade mycket ont. Sjuksköterskan tyckte att smärtan berodde på alkoholen som om jag inte vet. Jag fick inte heller prata med någon läkare. Hon menade att inflammationen var självförvållat medan jag försökte hela tiden förklara för omgivningen att alkoholism är en sjukdom.

Tack och lov att hennes kollega

förstod att hon gjorde fel, därför att även om det inte fanns någon läkare på avdelningen kunde hon ringa någon läkare på jouren, vilket han gjorde och fick tillstånd att ge mig den smärtlindring jag behövde. Dagen efter blev det bekräftat av både läkare och sjuksköterskan som gjorde morgonronden att sjuksköterskan som nekade mig smärtlindring gjort fel.

Jag försöker att låta bli att dricka men jag kommer alltid att vara alkoholist även om jag inte skulle dricka resten av mitt liv. Alkoholism är en sjukdom och inte självförvållat.

Jag hoppas att vårdpersonal ska ha tillräckligt med kunskap om alkoholmissbruk. Jag vill tacka alla sjuksköterskor och läkare som behandlat mig väl.

MIKAEL S

STÄRK GÅVOAVDRAGET!

Vi vill att staten ska uppmuntra stöd till samhällets mest utsatta. Kristdemokraterna vill utöka skatteavdraget för gåvor till ideella hjälporganisationer.

Vissa till vänster påstår att välgörenhet hotar välfärdsstaten, men välgörenhet är välgörande och samhället är så mycket större än staten.

Rösta för att stötta Stockholms mest utsatta i valet den 11 september!

Ebba Busch & Christian Carlsson (KD)

SLUSSEN

I slutet av året ska den östra lågbron öppna för gång- och cykeltrafik. Och om några veckor är arkeologerna klara med utgrävningarna på Södermalmstorg – de är nu nere i ett brandlager man tror är från Vikingatiden. Då kan man fortsätta med Stadsgårdsledens tunnelrör man påbörjat som ska vara klart till nästa sommar, i väntan på att betongplattan för Mälarterrassen kommer på plats – en yta större än Medborgarplatsen. Sju år har bygget hållit på nu. **TEXT ULF STOLT FOTO MAGNUS SANDBERG**

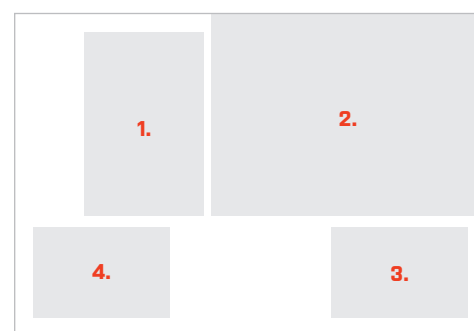
På östra sidan av Slussen pågår arbetet under vattenytan. Med två avbördningskanaler blir vattentrycket från Slussen större, vattnet rör sig annorlunda och utsläppet blir kraftigare. Man förstärker därför bottenstrukturen och grundläggningen utmed Stadsgårdskajen och Saltsjöns botten och skapar ett erosionskydd. Bland annat lägger man så kallade betongmadrasser – fyllda med grön betong – för att minska erosionsrisken.

Arbetet sker via pråmar och med botten-tömmande båtar som lägger dit återanvänt fyllningsmaterial som schaktats bort.

I slutet av året ska den östra lågbron över slusskanalen vara klar och då leder man ner cykel- och gångtrafiken att ta sig över där, samtidigt som man stänger av cykeltrafiken i slitsen på bron. I vattnet vid Gamla stan har den sista landmassan tagits bort och grundläggningsarbetet för den västra lågbron börjat. Och botten muddras ur för avbördningskanalerna och fiskvandningsleden.

Om några veckor är arkeologerna på Södermalmstorg klara, då kan man fortsätta schakta ur och bygga vidare de båda tunnelrören till Stadsgårdsleden som börjat ta form och där trafiken ska börja rulla nästa sommar. I väntan på Mälarterrassen. Som blir lika stor som Medborgarplatsen.

Och från Mariagränd går en gjuten trappa som leder ner mot bussterminalen. Bakom presenningen bygger man den nya nergången till terminalen. ☹

1. Till vänster i bild, under den blå kranarmen, kan man se byggställningen runt de två tunnelrören av Stadsgårdsleden som börjat byggas, man har även börjat med en del av överdäckningen av dem. Tunneln kommer att innehålla två körfält i varje riktning, man kan svänga av mot Skeppsbron från båda håll.

Nästa sommar leds trafiken in i tunneln och då får man tillgång till ytan där trafiken går nu och kan då påbörja finplaneringen och arbetet med gång- och cykelstråk.

När betongplattan läggs på här och det däckas över blir det en yta större än Medborgarplatsen.

2. Under den blå presenningen håller arkeologerna på med det sista av utgrävningarna. Just nu är man nere i ett brandlager man tror är från vikingatiden. Man har bland annat hittat och en björnklo, men vet inte om det är från en svensk björn eller något som kanske köpts av ryska handelsmän.

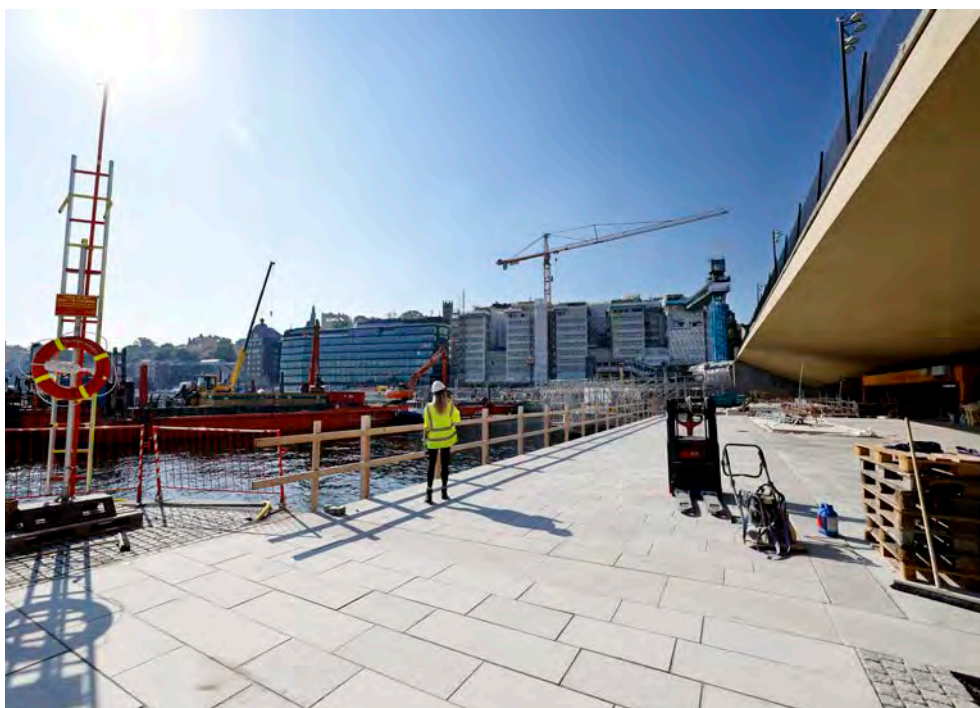
Mellan de röda grävmaskinerna ser man en samling stenar från Gustav Vasas tid från en mur som gick i järngraven, en del av stadens försvar. Nu ska stenarna bli bottenstruktur i fiskvandningsleden.

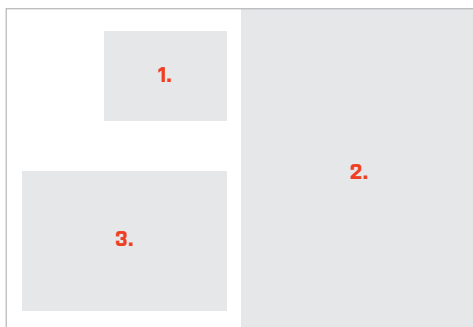
Till vänster i bild spont som håller emot jordmassan från Södermalmstorg. Bultarna är 30 meter långa och fäster i berget, man sprutar in betong som bildar en klump och håller emot och en bult drar åt hammarbandet.

Betongväggarna i mitten av bilden ska rivas, man har cirka åtta meter kvar att schakta neråt.

3. I slutet av året öppnar den östra lågbron över Slussen och man kan ta sig över vattnet, gående eller per cykel, under bron. Hydrauliken lyfter broklaffen vågrät liksom rakt upp och i en halvcirkel – tänk hur en tecknad flygande matta beter sig vid start.

4. Ytskikten under bron blir stenhällar och smågatsten, cykelbanorna asfalteras. Den gatsten som läggs nu är den gatsten som tidigare bröts upp från Skeppsbron och som man nu återanvänder.

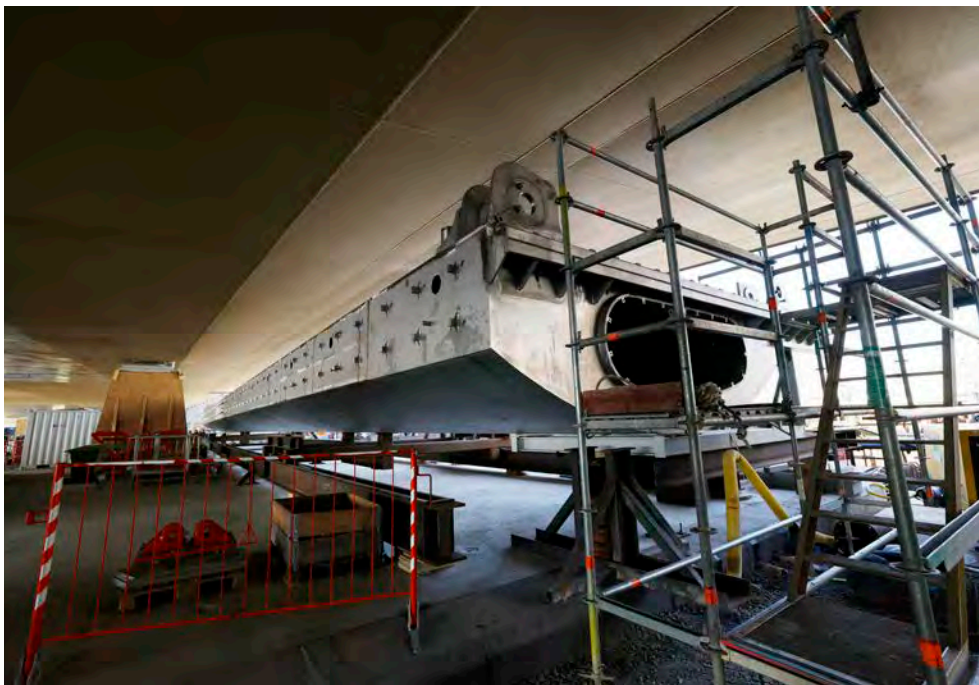

1. Den ena av de två avbördningsluckorna som nu ligger under Guldbron i väntan på montering. De båda luckorna är 35 respektive 37 meter långa och väger 85 ton. Två hydraulikmotorer sänker och öppnar dem i vattnet.

2. Muddringsarbete i en av avbördningskanalerna i Mälaren intill Stadsgårdskajen. Från pråmen närmast i bild har en dykare gått i vattnet för att inspektera arbetet. Sjöbotten består av mycket lera och åsmaterial – kullersten och grus. Man måste hela tiden under bygget mäta och beakta grundvattnet, inte pumpa ut för mycket eller för lite, då kan det bli sättningar i konstruktionen.

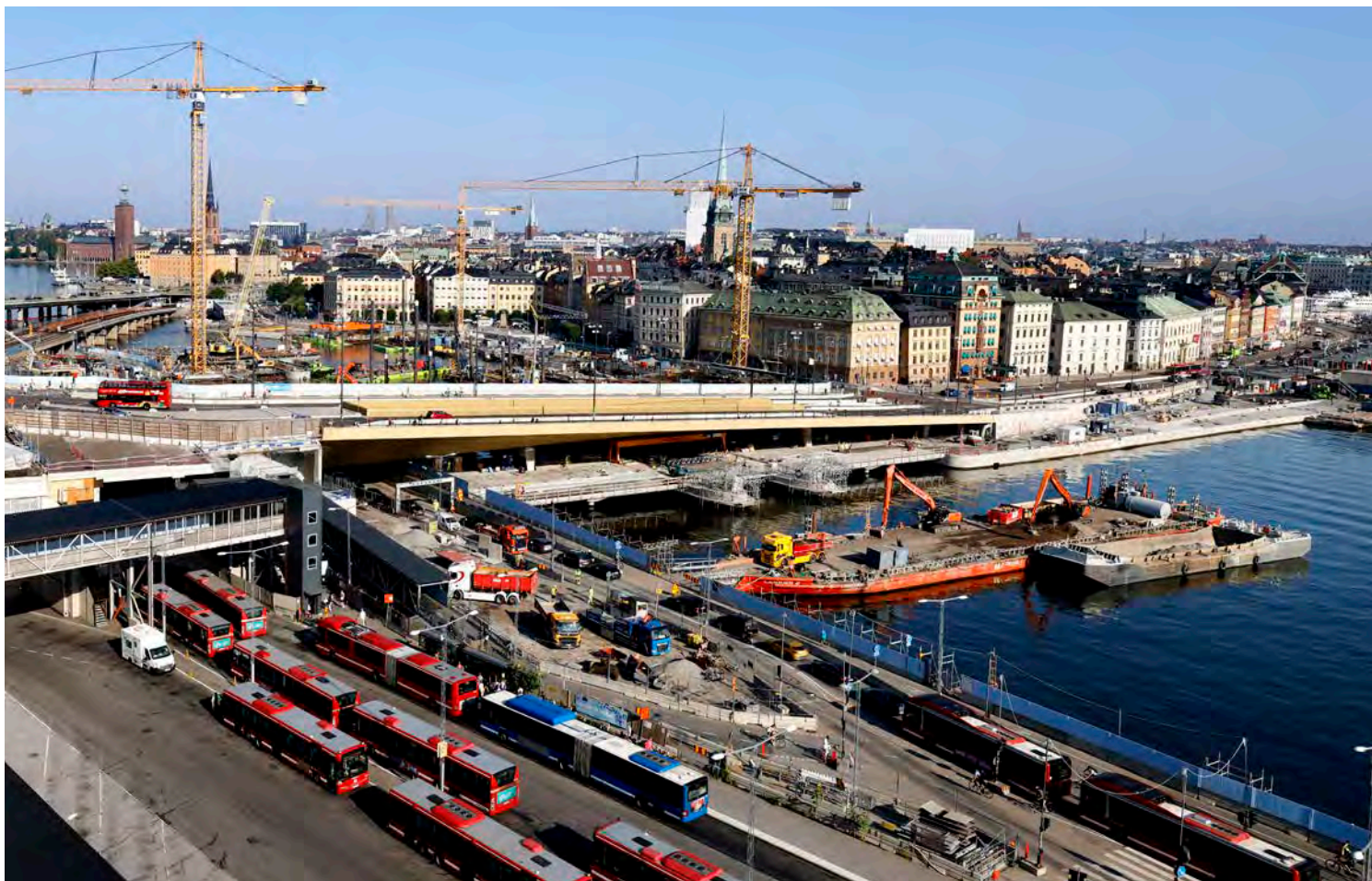
I bakgrunden en arbetspråm med grävmaskin som lastar fyllningsmassa i en bottentömmare, den grå båten som ligger intill.

3. Förstärkningsarbete utmed Stadsgårdskajen. Bakom den röda arbetspråmen ser man slusskanalen och lågbron som man nu gör det sista arbetet inför öppningen senare i år. Alla fyllningsmassor som återanvänds från bygget har gåtts igenom av arkeologer och provtagits. En del av den gamla betongen har innehållit förorenat material och därför

behövt deponeras, annars har så mycket det gått återanvänts.

Nästa år börjar man överdäckningen av Stadsgårdsleden när bussterminalen i berget blivit klar och bussarna försvinner från Stadsgården. Då det är färdiga konstruktioner vid Katarinahissen börjar man överdäckningen från det hållet.

"Här på Drottningholm lever jag som en filosof"

Upptäck ett världsarv

Börja besöket på
Kungligaslotten.se

De
Kungliga
Slotten

Drottningholms Slott

Polismuseet

EN
STÖRRE
UPPGIFT

Ny utställning om polisyrkets

VÄXLANDE VARDAG

28/10
Mattias
Alkberg

RENÄSSANSTÖNT

1992 släppte **Mattias Alkberg** både den första plattan med bandet **The Bear Quartet** och sin första diktsamling. 30 år och lika många album senare samt ytterligare åtta diktsamlingar, jubilerar han med turnén **Renässanstönt**. Det blir en kväll med film, musik och diktläsning.

9/12
Aynur
Doğan

Aynur har kommit att bli en av Turkiets mest kända artister och hennes musik har hyllats av såväl turkiska som internationella medier. Musikaliskt söker hon mötet mellan kurdisk och västerländsk musik och tolkar sin traditionella repertoar på ett uppdaterat sätt.

En del av Uppsala kommun
Biljetter: ukk.se | 018-727 90 00
#uppsalakonsertkongress

UPPSALA
KONSERT &
KONGRESS

I GATUPLANET

40

miljoner kronor per år satsar regeringen på den nyligen antagna nationella hemlöshetsstrategin. Det är den första strategin sedan 2009 och den ska gälla 2022-2026. Ett av målen är att Bostad först ska utökas och erbjudas i hela landet. Bland annat ska även Socialstyrelsen genomföra en kartläggning av hemlöshet under 2023 och analysera hur kommuner använder akuta boendelösningar.

Köparnas svar på säljarnas tack-sms för Swish-köpet

"Mycket intressant läsning och bra att få inblick i livet för hemlösa. Det ger nya perspektiv."

"Nu är den läst och det bästa var 'Sommar på gatan'."

"Säljaren #66' och 'Krönikan' berörde mig. 'Min Plats' var helt underbar. Ska läsa hela 'Sommar på gatan'."

"Sitter just nu och läser den på ett café. Mycket bra och tankvärd artikel 'Sommar på gatan'."

Svar förmedlas till respektive säljare.

ORD FRÅN GATAN

"Midsommarafton, fint väder, nymuck och pengar på Bankomaten."

Patrik Öhrn på bloggen 22 juni 2012, om riskerna och suget och den sköra nykterheten. Han dog senare samma år.

JOHAN OLSSON

Jan Wallin har fått rösta sedan 1978. Han har röstat i varje val sedan dess, utom den gång han satt på ett behandlingshem och de inte kunde ta honom till en vallokal. Han tycker det är viktigt att rösta.

Har du röstat på samma parti?

– Nej, det har varierat. Men jag ser till att vara klar över hur jag ska rösta innan valrörelsen.

Följer du debatter och det politiska samtalet.

– Ja, det gör jag. Klimatfrågan är ju viktig, men den gäller ju

inte bara oss, resten av världen måste ju göra sitt. Frihet, jämlikhet och broderskap är viktigt.

Är det viktigt att rösta?

– Ja, så har jag känt varje gång – att det är viktigt med demokrati, att det är viktigt att rösta när man kan.

– En gång var jag på behandlingshem och ville rösta, jag hade sagt till långt innan. Men när dagen kom hade de ingen bil som kunde köra mig till vallokalen... det är enda gången jag missat ett val.

ULF STOLT

Situation Sthlm-säljaren Mikael Sirviö lämnade Casablanca och kom till Västra skogen. Här bodde han i en tvåa, satt på Kinakrogen och lärde sig svenska – och delvis finska – på klipporna.

BERÄTTAT FÖR **MARIA HAGSTRÖM** FOTO **ANNELI HILDONEN**

MIN PLATS

Min andra dag i Sverige, den 23 mars 1997, flyttade jag in på Johan Enbergs väg 19. Lägenheten hade utsikt över vattnet, det var nära stan men en landet-upplevelse. I Casablanca växte jag upp mitt i stan. Det här går inte heller att jämföra med ställen jag har hamnat på senare, härbärgen och lågtröskelboenden. I dag skulle det vara en dröm att bo här.

När jag kom hit var jag 26 år, full av energi och ville göra mycket. Allt var nytt. Jag minns att det sprang kaniner överallt och jag tänkte att de inte hade fått finnas kvar i Casablanca. Och jag hade aldrig sett snö. Jag tyckte om att leva i ett land med demokrati, öppenhet och där religion inte spelar så stor roll. Där det går att leva utan att bli styrd.

Jag kände en person i Sverige, det var därför jag kom hit, och vi umgicks mest med finnar och svenskar. Vi kunde sitta på klipporna och grillade och drack vin eller öl. Jag

försökte lära mig finska, men fick till slut koncentrerade mig bara på svenskan. När jag började SFI kunde jag redan en hel del och fick snart gå vidare till Komvux.

Ibland satt jag här ensam och fantiserade om att lära mig språket, få en fast anställning, bli svensk medborgare. Allt det gick i uppfyllelse. Andra drömmar har inte gjort det, som att jobba med teater och film.

Jag brukade också sitta på Kinakrogen och prata med andra som ofta var där. Många är tyvärr döda i dag, men restaurangen finns kvar.

Jag kan sakna den tiden. Om jag kunde vrida klockan tillbaka... Det är mycket jag skulle ändra på. Men hur ska man veta att man ska hamna i alkoholmissbruk och hemlöshet? Samtidigt säger jag som Edit Piaf: "Non, je ne regrette rien", jag ångrar ingenting. Att hålla på att tänka "jag borde gjort så" kan bli ett hinder för att gå vidare. ☹

Inom vården används fentanyler för smärtlindring. Som illegal drog är fentanyl extremt svåröverskattat.

Oro för en dödlig fentanylepidemi i Stockholm

Tullen: "Det är hos brukarna vi kommer att se det först"

BRUKARFÖRENINGEN STOCKHOLM HAR

gått ut med upprepade varningar om att de fått signaler att det cirkulerar heroin spetsat med fentanyl i Stockholm, med efterföljande fall av överdoser.

– Brukarna misstänker det, ruset är annorlunda. Fentanyl är på gång igen, men i vilken utsträckning det finns i stan nu kan vi inte säga, säger Niklas Eklund från Brukarföreningen.

I samma veva kom representanter från polisen och tullen tillbaka från en konferens i USA om aktuella spaningar och drogtrender. Den amerikanska polisen varnade för att deras omfattande problem med fentanyl kommer att sprida sig.

– Var på er vakt, det är en tidsfråga innan det kommer till Europa och Sverige, var budskapet, säger Lennart Karlsson, ordförande för Svenska narkotikapolisföreningen.

Oscar Lindvall, biträdande kontrollchef på Tullverket Syd, tror att de har rätt.

– Vi har en stor del opioidberoende människor och fentanyl är billigt och enkelt att tillverka. De mexikanska kartellerna opererar redan i Europa och kan komma igång snabbt. Jag tror att fentanyl kommer till Sverige inom en snar framtid, kanske inom ett år. Jag hoppas att jag har fel.

Hur ser det ut i Stockholm efter larmen? Förbereder sig polis, tull och brukare för en fentanylepidemi?

– Vi har köpt in en rejäl dos med fentanylstickor, med hjälp av ekonomiska donationer. Vi skickar stickorna till dem som vill ha, säger Niklas Eklund på Brukarföreningen.

Stickorna kan visa om det finns fentanyl i en drog.

– Vi försöker rädda liv så gott det går. Varken polisen eller tullen har

upptäckt fentanyl i deras beslag. Jenny Åberg, på Tullverkets laboratorium, säger att de däremot hittat andra opioider, som tramadol, och att de gjort några småbeslag av syntetiska droger som har liknande verkan som fentanyl.

Om fentanyl kommer in på marknaden är det enligt Oscar Lindvall bland brukarna det märks först.

– Tyvärr är det så. Då ser vi dödsfall. Det kommer att drabba den som eftersöker en vara men som visar sig vara utblandad med fentanyl.

I USA handlar problemet framförallt om opioidläkemedel som förfälskats. Förra året tog det död på 70 000

människor.

– Enligt den amerikanska polisen innehåller två av fem tabletter en dödlig dos. Det är rena ryska rouletten. Det är fruktansvärt dödligt, säger Lennart Karlsson.

Hur förbereder sig polisen?

– Vara vaksamma, noggranna, förberedda. Vi försöker fånga trender och informerar internt och externt, säger han och tillägger att han tycker att polisen bör vara utrustad med naloxon som kan häva en överdos.

– Det får vi inte ha i dag. I min värld är det orimligt att vi inte ska kunna rädda liv när vi ofta är de

"Jag tror att fentanyl kommer till Sverige inom en snar framtid, kanske inom ett år."

Oscar Lindvall, biträdande kontrollchef på Tullverket Syd

"Varningar ska spridas till brukare"

FÖR ETT ÅR sedan startade Folkhälsomyndigheten ett nationellt varningssystem för droger. Syftet med Varningssystem Narkotika, VSN, är att sprida rapporter om till exempel giftiga eller spetsade droger för att minska skador och dödsfall hos brukare.

Nu ska systemet bli mer effektivt. Det ska gå snabbare att få ut varningar och nå fler än i dag. Systemet ska också bättre fånga upp nya trender i droganvändningen.

– Det finns ännu inga beslutade förändringar, men vi håller på att se över kriterierna för vilka aktörer som kan vara med i VSN. I dag måste man jobba på en kommun, region eller myndighet, men det finns ju till exempel pri-

PRESSBILD

vata vårdgivare, såsom LARO-mottagningar, som borde kunna vara med. Vi funderar också på hur vi bättre kan säkerställa att de varningar som kommer in i systemet sprids vidare till brukare i större utsträckning, säger Camilla Hållén, VSN-ansvarig Folkhälsomyndigheten.

Nyligen har VSN skickat ut de allvarigaste varningarna till brukarföreningar. De rapporter som myndigheten fått in om fentanyl kommer också från just Brukarföreningen i Stockholm.

MARIA HAGSTRÖM

som är först på plats. Polisen i USA har däremot räddat många liv med naloxon. Jag önskar att vi får till en snabb ändring här. Det handlar om ren och skär livräddning.

Hur förbereder Tullverket sig för en eventuell fentanylepidemi?

– Genom att göra allmänheten medveten om hur farligt det är att köpa tabletter som de inte vet vad det är. Vi kan också försöka göra ett så bra jobb att det inte kommer över gränsen. Det kommer med post och kurir. Vi skulle behöva fler som jobbar i yttre tjänst med den här typen av kontroller. Vi hade kunnat vara dubbelt så många, säger Oscar Lindvall.

Med post och kurir kommer mycket till Arlanda flygplats, vilket därifrån kan skickas vidare till olika delar av landet. Men mycket av den narkotika som kommer in i landet, oavsett smuggelväg, är ämnat för

marknaden i Stockholm där det finns mest pengar.

– Det finns stora pengar att tjäna på fentanyl. Det är billigt att köpa från Kina och lätt att få hit. Det som får plats bakom ett frimärke räcker till 50-100 doser. Jag är rädd för att pengarna ska styra och att folk därmed dör, säger Niklas Eklund.

MARIA HAGSTRÖM

FENTANYL

Fentanyl är syntetiska opioider som kan vara 50 gånger mer potenta än heroin. En dos motsvarar storleken av ett korn bordssalt eller mindre.

På den svarta marknaden förekommer också fentanylanaloger, som har en annan kemisk struktur och ibland kan undgå narkotikaklassning.

Fentanylvåg tog död på flera hundra

SHUTTERSTOCK

VARJE ÅR DÖR uppemot 900 personer i Sverige till följd av läkemedels- och narkotikaförgiftningar. Tre av fyra dödsfall beror på överdoser eller suicid, visar en genomgång av statistik från flera myndigheter.

Antalet personer som har dött ökade från 557 personer 1997 till 894 under 2019.

– Vi såg en kraftig ökning av dödsfall i mitten av 2010-talet vilket framför allt kan tillskrivas en våg av fentanyl och fentanylanaloger. Dödsfallen skedde mestadels bland yngre män och har därefter minskat till en låg nivå. Vi har inte analyserat orsaken till minskningen i rapporten men en tänkbar anledning är att fler fentanylanaloger

blev narkotikaklassade och att det blev känt hur farligt fentanyl faktiskt är, säger Daniel Svensson, sakkunnig på Socialstyrelsen.

Andra orsaker som har lyfts fram av Tullverket och Polismyndigheten kan vara att Kina inte längre kunde exportera fentanyl till USA och att två bröder i Sverige, som sålde fentanyl, dömdes till fängelse för vållande till annans död.

Polisen liknade till slut fentanylvågen vid en epidemi. 369 personer dog mellan april 2015 och mars 2018.

Rapporten från bland annat Socialstyrelsen visar att vid överdoser 2019 är olika typer av opioider vanligt, till exempel tramadol och oxikodon.

MARIA HAGSTRÖM

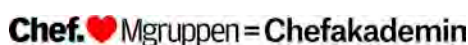
654

50 gånger har naloxon använts vid överdoser bland de 802 personer som deltog i en studie vid Karolinska institutet. 95 procent av dem som fått naloxon överlevde överdosen. Majoriteten använde opioider, främst heroin, och hade erfarenhet av tidigare bevitnade eller personliga överdoser. De har fått naloxon tilldelat sig via Stockholms sprututbyte i form av en nässprej.

FÖRETAGSPRENUMERATION

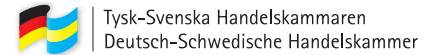
Med en företagsprenumeration hjälper du och ditt företag till att göra Stockholm till en bättre stad för oss alla att bo i. Vill ni också företagsprenumerera på Situation Sthlm och synas med er logotyp på denna sida? Kontakta oss:

Herman Sundgren (herman@situationsthlm.se), tel: 08-545 95394

Sandart&Partners

KARIN ERNLUND
BORGARRÅD

HUMANISM **ALDRIG RASISM**

Rösta för Stockholms bästa.

Centerpartiet

STOCKHOLM

STOCKHOLMSKRYSSET

Lös, skicka in och vinn

Som en liten paus i läsningen tycker vi att du nu, när du bläddrat ända hit, ska hämta en penna, lösa korsordet och skicka in det till oss.

Via vår intrikata slumpgenerator kommer sedan tre vinnare att dras bland de inskickade rätta lösningarna.

Den stolta vinnaren belönas med samlings-skivan *Ljusglimtar ur RadioSkugga* från det prisbelönta radioprogrammet RadioSkugga från 2012.

Andra och tredje pris är ett nyckelband med Situation Sthlms logga på.

Förra månadens vinnare:

Eva Bomgren, Linköping

Nyckelband:

László Mocsáry, Nacka
Daga Våback, Kungsör

Se förra månadens lösning på sidan 46.

Stockholmskryssset är ett samarbete mellan Situation Sthlm och tidningen Kryssset, en månadstidning för alla kryssintresserade.

KRYSSSET

							KÄRRA	TÄND-STICKS-KUNGEN	SHREK-KOMPIS ÄLDRE FRU		KAN SITT LANT-BRUK	FÅNGAT MED SPÖ
						AN-GENÄM						
						DEL-ÄGARE I DÖDSBO						
						HAR MED ATT GÖRA	BIFORM					
						STÄR FÖR SINGA-PÖRE	OFTA PÅ FAT					
FÖR LITE STÖRRE BARN	FLÖDAR FRÅN ALSACE		BÖR MAN EN PAUS IBLAND	SES I PARAD	EFTER-GIVNA	NATUR-FIBER ADAM					BIDROG PAULUS TILL	
LANG-BENTA FÄGELN								ÄR KLARA I SCOUTERNA?				HAN LEDER BÖNEN I MOSKEN
							MINDRE TÄT FÖR-ENADE				RIDELL BRUNNIT FÖR	
FÖRE KLINT								FÖLJER VÅR HAGE BLIR DA SEDAN			STÄR FOTNOT I	
KAN MAN GÖRA STORT			EFFEKTIV OTUR									
						TRO-FASTA SKOTERN						
PÄMINT	GES UPP				MODE-MAGASIN TAL I CIRKEL					SÖMNTYP SKRIFT		
LÄGT TAL					HADE FILMBODE-GA SMYG-PLATS			HADE STORA RABATTER KÖR SNABBARE				
							SPELAS I JAPAN VÄRAR		PRYDER KANSKE RING GÅR PÅ DJUPET			
VILL MYCKET VETA					TAS KLÄDER RENSA GÄDDAN		HAR PEKÄRE KVISSLOR				SVÄRT FÖR KORT	SJÖNG JUSSI
ÄR ERFÄREN INTE FÖDD		KAN KONTAK-TAS TÄLIGT VIRKE						KAN TRÄNARE SPELARE JAZZIG TRUMPET				
KORT REGINALD BÖNPRO-DUKTEN				OMKRING VÄSTER-BOTTENIN-VÄNARE?			BRÄDA BLIR LAND MED LAND			ÄR VISKAN OCH ÖSAN FLITIG FIRRE		
						I DET INRE					ERSATTE DU	
SOM ALTANER									BASIN-FORMATION			

©Tankesport

Namn:

Adress:

Postadress:

Skicka in ifyllt kryss senast 20 september. till: Situation Sthlm
Torkel Knutssongatan 37
118 49 Stockholm

BOK BEATA HANSSON OCH VESNA PREKOPIC SKRIVER OM ETT BORTGLÖMT PERSPEKTIV

– Vi har inte velat vara dömande, granskande eller ifrågasättande, vi ville bara veta vad de tänker, säger

– En sak de lyfter är fattigdomen: "hur ska vi kunna skydda våra söner i det här?" Eller: "hur ska jag kunna

– En berättade om när han var liten, stal saker i en butik och butiks-innehavaren ringde hans pappa.

MARIA HAGSTRÖM

"Ekensnack" handlar om Stockholm, om livet, staden, historien, människorna och förändringen. Om allt från gatunamn till ABC-stadens historia, från bilismens utbredning till gamla avrättningsplatser och badhus och Klarakvarterens historia.

ULF STOLT

Se förra numrets vinnare på s.45.

[illegible]

"Döden, åldrandet och meningslösheten i hela existensen" – Les Big Byrds Jocke Åhlund om textinspiration.

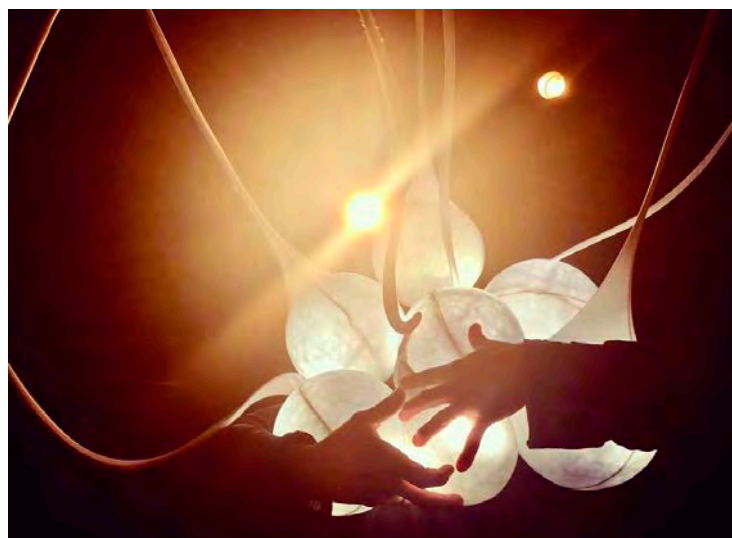
"Ett scenrum fyllt av ljus, ljud och vibrationer."

MELO Collective

FÖRESTÄLLNING Ett multidisciplinärt sceniskt verk med inslag av dans, musik och interaktiv scenografi, så beskriver duon "What you sense", formgivaren Amanda Emricson och tonsättaren Ulf Klarström, föreställningen MELOrum på Dansens hus.

– Under föreställningen kommer du befinna dig mitt i ett scenrum fyllt av ljus, ljud och vibrationer där dansare och musiker rör sig runt. Det är en abstrakt föreställning som handlar om att uppleva och utforska.

MELOrum är skapat av scenkonstkollektivet MELO Collective, där duon "What you sense" står för scenografin.

Bland annat hänger det från taket tunga "vattendroppar" som kan ljuda och lysa vid beröring.

– Scenografin består av interaktiva objekt som reagerar på beröring. Vi har även formgivit och tillverkat bänkar som publiken sitter på. De är utrustade med vibrationshögtalare som återger föreställningens musik i form av vibrationer.

MELOrum experimenterar med sensoriska upplevelser och ett

samspel mellan teknik och konst och mellan publik och artister. I vissa delar kommer publiken i närkontakt med verket.

Föreställningen ska stimulera olika sinnen och är skapat för att passa döva och blinda människor, för att kunna nå en bred publik.

FOTNOT: MELOrum visas på Dansens hus, Stora scen, 22-24 september.

MARIA HAGSTRÖM

Konstfestival utanför boxen

UTKANT Stockholm Fringe Festival är en "multidisciplinär konstfestival". Den står för konstnärlig frihet och fokuserar på "out-of-the-box" och "alternativa" verk, med både lokala och internationella konstnärer.

– Fringe-konsten håller inte tillbaka, varken på energi, triggervar-

ningar eller lusten att ta med sin publik på oförglömliga joyrides och erbjuder ständigt omvälvande upplevelser, säger festivalgeneralerna Adam Potrykus och Helena Bunker.

Festivalen, som pågår 13-17 september, utgår från

Reimersholme Hotel, men uppträdanden sker på fler scener i Stockholm. Årets tema är komik och humor.

MARIA HAGSTRÖM

Pjäsen "Random" sätts upp i Husby

TEATER För första gången visas dramatik i Skandinavien av den brittiska dramatikern Debbie Tucker Green. Hennes pjäs "Random" spelas på Kulturhuset Stadsteatern i Husby, samtliga roller gestaltas av skådespelaren Aurelia Dey. "Random" handlar om en familj – en mamma, en pappa, en syster, en bror – i Londons afrokaribiska kvarter. Om de sista skälvanande timmarna innan en händelse som förändrar allt.

Aurelia Dey Foto: Eva Edsjo

FOTNOT: "Random" har premiär 3 september.

ULF STOLT

Värt att kolla upp:

Eyes Like Dead Stars

Les Big Byrd

LÅT Monoton dystopi med dist och sväng. Ny platta i november från Södermalms krautkungan.

A Body in the Service of the Mind

Joyce Carol Oates

FILM Stig Björkmans dokumentär om författaren Joyce Carol Oates tog femton år att få till.

Istid

Tom Malmquist

BOK En far och son-relation, några ord på en dödsbädd och decennier som gått. Till slut har han kraft att skriva boken han alltid vetat att han behöver skriva.

FÖLJ OSS PÅ INSTAGRAM

@situationsthlm

DÅTID STHLM

SEPTEMBER
1988

EN STATIONÄR DATOR, PC 60 med 40 Mb hårddisk, 32 bitar processor och 16 MHz, 2,5 Mb RAM och dubbla parallella och seriella gränssnitt kostar 39 995 kronor.

Stor arbetslöshet bland medlemmar i Teaterförbundet, Musikerförbundet samt Museimannaförbundet. I snitt är arbetslösheten 1,8 procent, men i de förbunden är den mellan 14 och 16 procent.

En klinikchef på ett sjukhus i Stockholm får en erinran av hälso- och sjukvårdsnämnden för brott mot tystnadsplikten. Han har ringt upp ett företag och meddelat att en av deras piloter är hiv-smittad, och påstått att flygsäkerheten därmed äventyras.

Under första halvåret ökade folkmängden i landet med 24 300 personer, den största folkökningen sedan 1970. Störst ökning i Stockholm med 5 800 nya invånare.

Fryshuset riskerar att gå i konkurs i september om inte 2 miljoner kronor för att täcka underskottet, samt en hyresgaranti, skakas fram för det mest akuta behovet. Om inte kommunstyrelsen går in med pengarna tycker Fryshusets Anders Carlberg att regeringen bör göra det.

Terror på Elm Street 3 – Fredrys återkomst har premiär samtidigt på Rigoletto och Draken.

En fastighet i hörnet Götgatan/Klevgränd ockuperas av ett 20-tal ungdomar. De hänger ut lakan från fönstren med budskapet "Ungdomar före riksdagsmän" i protest mot planerna att bygga övernattningslägenheter för riksdagsmän i huset. Efter några timmar tröttnar de, låter sig visiteras av polisen och körs till Södermalms polisstation för förhör.

ROGER TILLBERG/TT

EN NYRENOVERAD FYRA PÅ 90 KVADRAT PÅ KUNGSHOLMEN PÅ TREDJE VÅNINGEN ÄR BEGÄRT 1,2 MILJONER I UTGÅNGSPRIS.

PREMIÄR FÖR ROSLAGSBANAN

nya, blå vagnar. I oktober börjar de kopplas in på tågseten, till sommaren rullar alla 20 nya vagnarna.

Sedan 1986 har allmännyttiga bostadsbolaget Stockholmsbyggen gjort fler än elva regelvidriga lägenhetsförmedlingar – åtta lägenhet har gått till den egna personalen, resten av dem till andra personer, bland andra LO-basen Stig Malms dotter.

Stig Claesson ger ut romanen *Kärelek rostar inte*.

För två månader sedan trädde den nya lagen om besöksförbud i kraft, sedan dess har 13 kvinnor begärt besöksförbud. Nu har en 51-årig man i Stockholm blivit den första att åtalas för brott mot besöksförbudet.

En nyrenoverad fyra på 90 kvadrat på Kungsholmen på tredje våningen är begärt 1 200 000 kronor i utgångspris. I dagens pengavärde motsvarar det 2 520 836 kronor, omvandlat enligt SCB:s konsumentprisindex.

En 78-årig kvinna skadas då hon faller i rulltrappan på Hötorgets tunnelbanestation. Hennes kappa och ena hand dras in under rulltrappan, som stängs av så hon kan tas loss.

En kvinnlig väktare, hennes son och två av hans kamrater har erkänt att de stulit mejeriprodukter – smör, juice och mjölk – från Arla i Årsta för 300 000 kronor. Arla upptäckte nyligen att ett stort svinn av smör skedde nattetid, och kopplade in polisen. Det saknas dock fortfarande 2,7 ton smör.

Carola Häggkvist börjar i bibelskola hos Livets Ord i Uppsala. Den ska pågå i två terminer och leds av pastor Ulf Ekman.

Aktionen med att låta allt kulturarbete i Sverige tystna under femton minuter klockan 20.15 – en protestaktion mot den obefintliga kulturpolitiken, driven av Bibbi Andersson och Hans Alfredson – blir en stor succé.

Parkeringsvakterna i Stockholm beräknas i år dra in mer än 40 miljoner mer än budgeterat.

Jerry Williams spelar katten Ram Tam Trassel i "Cats" på Chinateatern.

En bomb upptäcks under en estrad i Sundbyberg där alla trodde att statsminister Ingvar Carlsson skulle valta. Han hade dock med sig en egen estrad och stod 25 meter bort.

Två män och en kvinna hittas döda av brandkåren i en lägenhet i Tumba, efter att mördaren tänt på lägenheten i ett försök att dölja brottet. En misstänkt man och hans fästmo grips senare på morgonen på Södermalm.

ULF STOLT

SEP

1967

Högertrafikomläggningen sker klockan 05.00 söndagen 3 september. Peter Himmelstrands låt "Håll dig till höger, Svensson" spelas flitigt i radio.

2003

Utrikesminister Anna Lindh attackeras och knivhuggs livshotande av Mijailo Mijailovic och avlider på Karolinska sjukhuset dagen efter dådet.

1976

För första gången på 40 år förlorar socialdemokraterna riksdagsmakten efter ett val. Thorbjörn Fälldin blir statsminister i en borgerlig koalitionsregering.

Datorer och internet 1988

Datanätverket SUNET kopplar ihop de svenska universiteten och högskolorna. Två år tidigare har SUNET beslutat att använda sig av TCP/IP-protokollen – det gör bland annat att datorn har en unik IP-adress och kan därför nås av andra datorer runt om i världen. Detta är möjligt då Sverige som land är tidiga med att skaffa sig en landstopppdomän, .se

De nordiska universiteten kopplas sedan till SUNET och i december får de en uppkoppling till Princeton-universitetet i New Jersey, och för första gången tillgång till internet.

Tidigare samma år har Nordunet – den

första permanenta internetlänken mellan Europa och USA – skapats, som mestadels kopplar ihop olika universitet med varandra.

Ingen bärbar dator har vid den här tiden över 1 MB hårddisk.

Det första dataviruset sprids. Det är skapat av Robert Morris, son till chefen för nationella datasäkerhetscentret i USA. Tio procent – cirka 6 000 av de 60 000 datorer man beräknar är uppkopplade på internet – smittas av The Morris Worm.

En extern hårddisk på 30 MB, exempelvis en MiniScribe Flashcard, kostar 425 dollar.

I regeringsproposition 1988/89:85

föreslår regeringen att upphovsrätts-skyddet för datorprogram även fortsättningsvis, precis som nu, ska regleras genom rådande upphovsrättslagstiftning. Det införs dock ett förtydligande och en bestämmelse i lagen som "I vissa avseenden begränsar rätten att kopiera datorprogram för enskilt bruk".

Microsoft Office och MS-DOS 4.0 introduceras.

Om ett drygt år ska Tim Berner-Lee skapa hypertextprojektet Word Wide Web – ett system med URL:er, adresser och länkar, som gör att olika dokument på internet hänger ihop som ett nät.

PÅ HÖRNET

Gamla Brogatan/Korgmakargränd

"Jag ska byta jobb, jag ska på en intervju om det."

NAMN: Amine Mbye Haglund

GÖR: "En massa saker, ger bland annat hemlösa mat på Centralen på helgerna".

BOR: Kista

Du har gått fram och tillbaka här en stund, vad eller vem väntar du på?

– Jag har ett möte om en stund. Jag har ett jobb men tycker inte om min chef så jag ska byta jobb, jag ska på en intervju om det om en stund.

Tog du tunnelbanan in till stan i dag?

– Ja. Jag åker tunnelbana varje dag för jag jobbar i stan, så först tar jag bussen, sen tunnelbanan. Jag tycker om tidiga morgnar.

TEXT **ULF STOLT**
FOTO **MAGNUS SANDBERG**

KÖKET GÅRDEN

FÖR DEN GRÖNA SAKEN™

För den gröna saken är samlingsnamnet på Köket & Gårdens satsning tillsammans med Hammarby Fotboll. Initiativet är tänkt sammanfatta de positiva effekterna av vårt samarbete samt de man får av att äta mera frukt och grönt. Det är bra för klubben, det är bra för hälsan, det är bra för miljön och det är bra för lokala svenska producenter.

Köket & Gården är officiell partner och pryder matchtröjorna för båda representationslagen. Utöver detta hjälper de Hammarby Fotboll med matinspiration och bra råvaror som i möjligaste mån är säsongsbetonade och närodlade.

För att fler ska kunna äta mer och bättre grönsaker har de också direktförsäljning av frukt och grönt med leverans hem till dörren. Under hösten kommer de också lansera bajenlådor där innehållet inspireras av både recept från Hammarbys värld – och oavsett om du väljer bajenlådan eller plockar ihop en egen går 10% av all försäljning tillbaka till klubben.

LÄS MER PÅ KOKETOCHGARDEN.SE

**HAMMARBY
FOTBOLL**

Vi flyttar fram vår slutstation hela tiden.

Bra Miljöval

Redan 1990 började vi jobba med vårt klimatavtryck och vi arbetar ständigt med nya saker att förbättra. Idag är resor med oss minst 97 % fossilfria och alla nya tåg är nästan helt återvinningsbara. Nu jobbar vi för noll CO₂-utsläpp från trafiken 2035. Följ vår resa utan slut på sl.se/miljo.

sl.se/miljo